

ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ
ኢየሱስ ክርስቶስ
ካህኑ ለዓለም፥ ንጉሠ ጸዮን
ወንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ

ኢትዮጵያ ታበጽሕ እደረሃ ኅብ እግዚአብሔር
ድንግል ማርያም
እሙ ወእምነ፥ ንግሥተ ጸዮን
ወንግሥተ ነገሥት ዘኢትዮጵያ

The Conquering Lion of the Tribe of Judah
Jesus Christ
Eternal Priest, King of Zion and
King of Kings of Ethiopia

Ethiopia stretches out Her Hands to God
The Virgin Mary
Mother of God and Our Holy Mother
Queen of Zion and Ethiopia

**ልዑል እግዚአብሔር፡ ከዘመነ ማርቆስ ወደዘመነ ሉቃስ አሸጋግሮ፡
የጊዮርጊስ ግራም ደንበኛውን የነጻነት ህልውና ዓመታችንን፥ እንዲሁም፡
የጊዮርጊስ ግራም ደንበኛውን የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስንና የእመቤታችን ድንግል ማርያምን
የልደት በዓላችንን ለማክበር ለበቃንበት፡
ለአዲሱ የጊዮርጊስ ዓመተ ምሕረት፥ ደግሞም፡ ለበዓለ ግዝረቱና መስቀሉ፡
እንኳን አደረስን!**

የዓውደ ዓመቱ፡ ምሥራች መልእክት

እግዚአብሔር፡ በኢትዮጵያ ምድር በከለላት፡ በኤደም ገነት፡ በመስከረም ፩ ቀን፡ አዳምንና ሔዋንን ፈጥሮ፥ የቅዱሱ ኪዳን መጀመሪያ የኾነውንም፡ የቃል ኪዳን ሥርዓተ ጋብቻን፡ በእነርሱ መሥርቶ፡ ፍጥረቱን እንዲመሩና እንዲያስተዳድሩ፡ ሥልጣኑን በሰጣቸው ጊዜ፡ እነሆ፡ የእግዚአብሔር መንግሥት፡ ለግዙፉ ዓለም ተገለጠች! እርሷም፡ ዛሬ፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያውያን የመጀመሪያው የመንፈስ ትንሣኤ ባለዕድሎች ኾነው፡ በሕይወት ሥጋ፡ በምድር ላይ የሚኖርዋት፥ ኋላም፡ በፍጻሜ ዘመን፡ “እናንት የአባቴ ቡሩካን! ዓለም ከተፈጠረበት ጊዜ ጀምሮ የተዘጋጀችላችሁ ናትና፡ ኑ ውረሷት!” ተብለው፡ የሚገቡባት ናት።

ይኹን እንጂ፡ የዚች መለኮታዊት መንግሥት ተቃዋሚ የኾነው እባቡ ዲያብሎስ፡ እስካኹንና ዛሬም እንደሚያደርገው ኹሉ፡ ረቂቅ የክፋት መርዘን፡ በመጀመሪያዎቹ ሰዎች ህልውና ላይ ረጭቶ፡ ባደረሰው የጥፋት ርኩሶት፡ ልጆቻቸው፡ ለጅሺጅጅ ዓመታት፡ የመለኮታዊው መርገም ፍዳ ተቀባዮች ኾነው ኖሩ! የተወሰነው፡ ይህ ዘመነ ኩነኔ ሲፈጸም፡ ቀድሞ፡ በከመ ሢመቱ ለመልክ ጼዴቅ ተብሎ የተነገረለት፥ ኋላም፡ ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ የተባለው፡ እግዚአብሔር ወልድ፥ ዘላለማዊው ሊቀ ካህናትና እውነተኛው ንጉሠ ነገሥት ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ቀድሞ፡ ኢትዮጵያ ታበጽሕ እደረሃ ኅብ እግዚአብሔር ተብሎ፡ በነቢያት ከተነገረላት፥ ኋላም፡ “ወላዲተ አምላክ” ከኾነችው፥ እኛም ኢትዮጵያውያን፡ “እምነ ጸዮን” እያልን ከምንጠራት፥ እናት ንግሥታችንና ምድረ ርስት አገራችን፥ የዘለዓለም መቅደሳችንም ከኾነችው፡ ከድንግል ማርያም፡ እንደተስፋ ቃሉ፡ የዛሬ ፩ጊዮርጊስ ዓመት ተወለደ።

ተወልዶም፡ በዲያብሎስ ረቂቅ ተንኩልና በሥጋ ባሕርይ ድክመት ምክንያት፡ በሰው ልጆች ላይ ተንሰራፍተው የኖሩትን፡ መርገምንና ክፋትን፥ ኃጢአትንና ሞትን በማስወገድ፡ በድል አድራጊ ነት፡ ዘመነ ምሕረትን፡ ለፍጥረቱ ኹሉ አጎናጸፈ። ይህን ፍጹም ጸጋ ለመቀበል “እምቢ!” ያሉት የሰው ልጆችም፡ “እናንት ርኩሞን! ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደተዘጋጀ፡ ወደዘለዓለም እሳት፡ ከእኔ ሺዱ!” የሚለውን መለኮታዊ የፍርድ ቃል፡ በመጨረሻው የምጽአቱ ቀን ሊሰሙ ይጠብቃቸዋል።

እነዚህ ዘመናት፡ ማለትም፡ ዘመነ ኩነኔውና ዘመነ ምሕረቱ ሲጠቃለሉ፡ ድምሩ፡ ፯ጊዮርጊስ የኾነውን ዓመተ ዓለም ያስገኛሉ።

ስለዚህ፡ በዚች፡ በመስከረም ፩ ቀን፡ ኢትዮጵያ፡ እነሆ፡ የ፲፱፻፹፱ኛውን ዓመተ ልደቷንና የነጻነት ህልውናዋን፡ እንዲሁም የኪዳነ አዳምን እና ሔዋንን፡ ከኹሉም በላይ፡ ታዳጊ ፈጣሪዋ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከድንግል ማርያም የተወለደባትን ዕለት፡ የእርሷ፡ የቅድስትእናቱም፡ የልደት ቀን ከኾነችው፡ ከዚችው ዕለት ጋር አስተባብራ በማሰብ፡ በዓሏን፡ በሐሜት ታከብራለች! ልጆቿ ኢትዮጵያውያንም፡ ይህን ታላቁን በዓላቸውን፡ በያሉበት፡ በፍጹም ደስታ በማክበር፡ ለዚህ ላበቃቸው ፈጣሪያቸው፡ የተለመደ ልባዊ ምስጋናቸውን ያቀርባሉ።

ርእስ አንቀጽ

እግዚአብሔርን፡ ኢትዮጵያንና ኢትዮጵያውያንን በሚመለከት፡ በብሉይ ኪዳን ነቢይ የተነገረው ቃል፡ በአዲሱ ኪዳን ባለራእይ፡ እንዲህ ተብሎ ተተርጉሟል፡- “ዓለሙን ከመፍጠርህ በፊትም ኾነ፡ በኋላ፡ ምንጊዜም፡ ንጉሥ የኾንኸው፡ አንተ እግዚአብሔር፡ የቅዱሱ ኪዳን ሕዝብህ ለኾኑት፡ ለኢትዮጵያ ልጆች፡ የሚያስፈልጋቸውን ሲሳይ ኹሉ ሰጠሃቸው። ስለዚህ፡ ያ፡ ሰባት ራሶችና አሥር ቀንዶች ያሉት ዘንድ፡ ኢትዮጵያን፡ ከነልጆቿ አጥለቅልቆ ለማስጠም፡ ወንዝን የሚያህል የማዕበል ውኃን፡ ከአፉ ተፍቶ፡ አፍስሶባት፡ ሊያጠፋት ባለመቻሉ፡ ቁጣው ነድዶ፡ 'የእግዚአብሔርን ትእዛዛት የሚጠብቁትን፡ የኢየሱስም ምስክር ያላቸውን፡ ከዘርዋ የቀሩትን፡ እኒህኑ፡ የቃል ኪዳን ልጆቿን ሊዋጋ፡ እነሆ፡ በባሕር አሸዋ ላይ ቆሟል፤ አንተም፡ እርሱን፡ ራሱን ቀጥቅጠህ፡ አዳንሃቸው።”

በዚህ የመለኮት ቃል፡ “ንጉሡ እግዚአብሔር”፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ “ኢትዮጵያ”፡ ንግሥት እናቱ፡ ድንግል ማርያም ናት፤ “ከዘርዋ የቀሩት ልጆቿ”፡ እኛ፡ የዛሬዎቹ፡ በቅዱሱ ኪዳን ጸንተን የምንገኘው፡ የኢትዮጵያ ሕዝብ ነን። “ከይሲ ዘንድ”፡ ዲያብሎስ ነው፤ “ሰባት ራሶቹና አሥር ቀንዶቹ”፡ ቀድሞም፡ ዛሬም፡ ወደፊትም፡ ኢትዮጵያን ለማጥፋት የተነሡትና የሚነሡት፡ የእርሱ፡ የዲያብሎስ አገልጋዮችና መሣሪያዎች የኾኑት፡ ሰብአውያን መንግሥታት ናቸው።

አዎን! ኢትዮጵያውያን፡ እግዚአብሔርን አውቀውት፡ ከጥንት ጀምረው፡ በሃይማኖት የተቀበሉት፡ “ፈጣሪያችንና አምላካችን ነህ!” ብለው ብቻ ሳይኾን፡ “ንጉሣችንም ነህ!” ብለው መኾኑን ለማረጋገጥ፡ ከዚህ፡ ከብሉይ ኪዳን ቃል ጋር የሚጠቀስ፡ ተመሳሳይ የኾነ፡ የአዲሱ ኪዳን ቃል አለ፤ ይህም፡ የመጨረሻው የፋሲካ በግ ኾኖ፡ በመስቀል ላይ የታረደው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ዲያብሎስን ድል መንሣቱ የታወጀበትና እኒሁ ኢትዮጵያውያን፡ ሕዝባዊ፡ ብሔራዊና መንግሥታዊ ዓርማቸው አድርገው የኖሩት፡“ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ!” የሚለው ነው። ከዚህ የተነሣ፡ ንጉሡ እግዚአብሔር ወልድ እና ንግሥቲቱ ድንግል ማርያም፡ በሚመርዋት የእግዚአብሔር መንግሥት ሥር ለሚተዳደሩት፡ “ለዚች አገር ለኢትዮጵያ እና ለዚህ የኢትዮጵያ ሕዝብ፡ የእግዚአብሔር ክብር ስለሚያበራሳቸው፡ መብራቷም በጉ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለኾነ፡ ፀሐይ ወይም ጨረቃ እንዲያበሩላቸው፡ አያስፈልጓቸውም !” (መዝ. ፸፫ (84)፡ ፲፪-፲፬፡ ራእ. ፭፡ ፭፤ ፲፪፡ ፩-፲፮፤ ፳፩፡ ፳፫።)

ከዚህ የተነሣ፡ ለእግዚአብሔር ይቅርና፡ በዚህ ዓለም፡ በግዝፍ ለምታበራው ፀሐይም እንኳ ቢኾን፡ ራሷ፡ የብርሃኑ ምንጭ ስለኾነች፡ ራሷንም፡ በዚያ ብርሃኗ ስለከበበች፡ ለራሷ፡ “ትናንት፡ ዛሬና ነገ” እንደሌለባት ኹሉ፡ በጊዜና በሰዓታት፡ በቀንና በወራት፡ በዓመትና በዘመናት አቁጣጠር አማካይነት፡ እርሷ፡ ለሌሎቹ ፍጡራን የምታስገኛቸው፡ “ትናንት፡ ዛሬና ነገ”፡ በኢትዮጵያ እና በኢትዮጵያውያን ህልውና፡ በታ የላቸውም። የዓለሙ ብርሃንና ጨለማ፡ የጊዜው ደቂቃና ሰዓት፡ የዕለቱ መዓልትና ሌሊት፡ የወራቱ በጋና ክረምት የሚፈራረቁበት፡ የዓመቱ ዑደት (ዙረት) የሚያልቀው፡ እንደገናም የሚጀምረው፡ ለሥጋውያን፡ ለምድራውያንና ለዓለማውያን እንጂ፡ ከእግዚአብሔር፡ በመንፈስ በመወለዳቸው፡ የእግዚአብሔር ልጆች ኾነው፡ በእግዚአብሔር መንፈስና መንግሥታዊ ሥርዓት ለሚኖሩት ኢትዮጵያውያን አይደለም።

በዳዊት መዝሙራት፡ ኢትዮጵያ ታበጽሕ እደዊሃ ጎበ እግዚአብሔር የተባለችው ድንግል ማርያም፡ ነቢይ ኤርምያስም፡ “ኢትዮጵያዊ፡ መልኩን፡ ነብርም ዝንጉርጉርነቱን ሊለውጥ ይችላልን?” ብሎ የተናገረለት ኢየሱስ ክርስቶስ ያስገኘት ኢትዮጵያዊነት፡ የእግዚአብሔር ሥራ ስለኾነ፡ እውነት ነው። (መዝ. ፷፯ (^8)፡ ፴፩ ። ኤር. 03፡ " 3።)

ስለዚህ ኢትዮጵያዊነት፣ ሃይማኖት ነው፤ ከዚህ የተነሣ፣ ሰዎች ሕይወት አድርገውት ይኖሩታል። እነዚህም፡ “የኢትዮጵያ ልጆች”፣ ወይም፡ “ኢትዮጵያውያን” ይባላሉ። ኢትዮጵያዊነት፣ እንዲህ፡ እውነት፣ ሃይማኖትና ሕይወት ስለሆነ፣ በግልጽ፣ በቤተ ሰብና በጎብረተሰብ፣ በጎብረብሔርነትም፣ በሕዝብነትና በአገርነት፣ በመንግሥትነትና በዓለም አቀፍነት፣ በፍጹም ነጻነት፣ አንድ ኾነው የሚኖሩት ሥርዓት ኾኖ፣ እነሆ፣ ዘንድሮም፣ በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቸርነትና በእመቤታችን ድንግል ማርያም ረድኤት፣ ለሰባት ሺህ አራት መቶ ዘጠና ዘጠነኛ ዓመት ዕድሜው በቅቷል።

ርእሰ ዓውደ ዓመት።

መስከረም 1 ቀን፡ በወር በዓልነት፡ “ልደታት”፣ በዓመት በዓልነት ደግሞ፡ “ርእሰ ዓውደ ዓመት” ተብሎ፡ በታላቅ ስሜት ይከበራል። ይኸውም፡ በመጀመሪያ፡ ይህ ቀን፡ የፈጣሪ ዕውቀት ድንቅ ሥራ የኾነው ሥነ ፍጥረት፡ ካለመኖር ወደመኖር የመጣበት በመኾኑ ብቻ ሳይኾን፡ በይበልጥም፡ የዚህ ሥነ ፍጥረት ምሥጢራት ኹሉ፡ ምሳሌዎ የኾኑላት፡ ቅድስት ድንግል ማርያም እና የፈጠረውን ፍጥረት ኹሉ፡ በጥራት አዋሕዶ፡ ለፍጹሙ መልካም ሕይወት ያበቃው፣ የዓመተ ምሕረትንም ዘውድ ያቀዳጀው፡ ራሱ እግዚአብሔር ወልድ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዚህ ቀን፡ ከእርሷ፡ በሰውነት ስለተወለደበት ነው።

አዎን! መስከረም 1 ቀን፡ በአጠቃላይ፡ የመጀመሪያዎቹ ወንድና ሴት፡ አዳምና ሔዋን የተፈጠሩበት፣ በእግዚአብሔርና በእነርሱ መካከል ያለው መልካም ግንኙነት ተከብሮ ይኖር ዘንድ፡ እንዲጠብቁት፡ ለምልክት የሠራላቸው፡ የጋብቻ ቃል ኪዳናቸውንም፡ ከፈጣሪያቸው የተቀበሉበት፣ የመጨረሻዎቹና ዘለዓለማውያኑ እውነተኛቹ አዳምና ሔዋን፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም የተወለዱበት፣ ኢትዮጵያም፡ በእግዚአብሔር መንግሥትነት ተመሥርታ፡ የነጻነት ህልውናዋን የጀመረችበት ዕለት የሚዘክርበት በመኾኑ፡ በየዓመቱ፡ በታላቅ የምስጋና በረከት፣ የደስታ ስሜትና የአክብሮት ድምቀት ይከበራል።

በመስከረም 1 ቀን የሚውለውና “የዓመቱ በዓላት ዘውድ” የኾነው፡ ይህ ታላቁ በዓላችን፡ “ርእሰ ዓውደ ዓመት” በመባል ብቻ ሳይኾን፡ “ቅዱስ ዮሐንስ”፣ “የዘመን መለወጫ”፣ “ዕንቅጣጣሽ” በምንላቸው የስም አጠራሮች ይታወቃል። እነዚህ ስያሜዎች፡ ለዚች ዕለት፡ ለምን እንደተሰጡ፡ ከዚህ የሚከተሉት አጫጭር መግለጫዎች ያስረዷችኋል፡-

ሀ. በአገራችን ኢትዮጵያ፡ “ክረምት” የምንለው፡ የዝናቡ ወራት አልፎ፡ የአበባው ወራት ሲተካና በደመና ተሸፍኖ የከረመው ሰማይ ጠርቶ፡ በፀሐይ ብርሃን ሲደምቅ፡ “መስከረም ጠባ!” እንላለን። በዚህ ጊዜ የሚሰማን ደስታ፡ አፍአዊ ብቻ ሳይኾን፡ ውሳጣዊም፣ መንፈሳዊም ስለሆነ፡ በቃላት ሊገለጽ ያዳግታል። ወራቱ፡ ተለውጦ፡ በብርሃን ፀዳል ሲመላ፣ ዘመኑ፡ በአዲስ፣ ያውም በምሕረት ዓመት ሲተካ፣ የእኛም መንፈስ፡ አብሮ፡ በደስታ ብርሃን ይፈካል፤ አእምሮአችንም ይታደሳል።

አሮጌው ዘመን አልፎ፡ አዲሱ ሲተካ፡ “መስከረም ጠባ! ፀሐይ ወጣ!” ብለን፡ የአዲሱን ዓመት፡ የሥጋዊ ዕድሜ ጉዞ፡ በሥነ ፍጥረት እንጀምራለን፤ እንደዚህ ኹሉ፡ በአዳምና ሔዋን፡ የጋብቻ ቃል ኪዳን ተወጥኖ፡ በዳግማዊው አዳም ኢየሱስ ክርስቶስና በዳግማዊቷ ሔዋን ድንግል ማርያም የምሕረት ቃል ኪዳን የተፈጸመውን፡ የዓመቱን መንፈሳዊ የሕይወት ጉዟችንን “ዑደት” (ዙረት)፡ መስከረም 1 ቀን በሚውለው ዕለት እንጀምራለን፤ ስለዚህ፡ ዕለቲቱን፡ በዚህ ገጽታዋ፡ በዓል አድርገን ስለምናከብራት፡ “የዓመቱ ዙረት መነሻ ናት” ለማለት፡ “ርእሰ ዓውደ ዓመት” ትባላለች።

“የደ” በግእዝ: “ዞረ” ማለት ሲኾን: “ዓውድ”: “መዞርያ” ማለት ነው:: ያለፈው የዓመቱ ዙሪት: በ3)^5 ቀኖች ተሩብ ውስጥ አልቆ: አዲሱ ዙሪት የተጀመረ መኾኑን ለማስታወቅ: ይህችን ቀን: “ርእሰ ዓውደ ዓመት” ብለን እናከብራታለን:: “መዞር”: መሸከርከርን: ወይም: ክብ የኾነ መስመርን ተከትሎ መንዝን ስለሚያሳይ: ይህ ቀን: በዘመናዊው የሥነ እውቀት (science) አነጋገር: “መሬት: ፀሐይን: አንድ ጊዜ ዞራ አብቅታ: አዲሱን ዙሪቷን: እንደገና የምትጀምርበት ዕለት ይባላል!” ማለት ነው::

ይህች: መስከረም 1 ቀን: የፈጣሪ ዕውቀት ድንቅ ሥራ የኾነው ሥነ ፍጥረት የተጀመረባትን ዕለት ለማዘከር የተመደበች ናት፤ በዚች ዕለት: የቤተ ክህነት ሊቆቻችን: የሥነ ፍጥረት ውጤቶች ኾነው: ከቸሩ እግዚአብሔር: ለሰው ልጆች ሥጋዊ ኑሮና መንፈሳዊ ሕይወት፥ ለቀርባንና ለመሥዋዕትም እንደሚያስፈልጋቸው አውቆ: በየዓመቱ: ከምድር አብቅሎ ከሰጣቸው ሲሳያት መካከል: ለዓይነት: ከአዝርዕቱ፥ ከአትክልቱና ከፀፀዋቱ: የሰንዴን፥ የወይንን፥ የጽጌያትን ፍሬዎች፥ የዕጣንና የጧፉ ሳይቀር: በመሰባ ወርቅ ኾኖ፥ የዕንቁጣጣሽ አበባ ጉንጉን ጭምር: ለበረከት ያህል: በቤተ ክርስቲያን ያስቀርባሉ፤ እነዚህ ኹሉ ተደርድረው በሚታዩበት፥ ካህናቱና ሕዝቡም: ጸጥ ብለው በተቀመጡበት: ስለለጋሡ ፈጣሪና ስለተለጋሾቹ ፍጡራን፥ በጠቅላላ: ስለሥነ ፍጥረት፥ ስለጊዜ አሰላፊና ስለዘመን አቁጣጠር: ማለትም: ስለካልዕት፥ ደቂቃ፥ ሰዓት፥ መዓልትና ሌሊት፥ ዕለታትና ሳምንታት፥ ወራትና ዓመታት፥ በጠቅላላ ስለዘመናት ጭምር: በቃላቸው: አስፋፍተውና አብራርተው፥ ተንትነውም ያስረዳሉ::

ዓውደ ዕለት፥ ዓውደ ወርጎ፥ ዓውደ ዓመት፥ ዓውደ አበቅቴ፥ ዓውደ ማኅተም፥ ዓውደ ቀመርና ዓውደ ፀሐይ በተባሉት መሥፈሪያዎች: የዓመቱን የቀን መቀጠሪያ ያወጣሉ:: እንዲሁም: “አበቅቴ” እና “መጥቅዕ” በተባሉ የቀጥር መደቦች: የዓመቱ አጽዋማት (የጸም ጊዜዎች) የሚጀምሩበትንና የሚያበቁበትን፥ የዓመቱም በዓላት የሚውሉበትን ዕለትና ወር ያስታውቃሉ:: ሊቃውንቱ: ይህን: “ባሕረ ሐሳብ” የሚባለውን: ጥልቅ የሒሳብ ሥራ፥ ስሌቱንና አቀማመጥን አከናውነው: ለቤተ ሕዝቡ: በይፋ የሚያሰሙት: እዚያው: እቤተ ክርስቲያኑ ጉባዔ መካከል ቆመው: በቃላቸው ስለኾነ: የአእምሮ ችሎታቸው ያስደንቃል::

ስለእኛ: ስለኢትዮጵያውያን የዘመን አቁጣጠር ጥንታዊነት፥ ብቸኝነትና ትክክለኛነት፥ ከሌሎችም የዓለም ሕዝቦች የአቁጣጠር ስልት ስለሚለይበት ኹኔታ፥ በይበልጥም: ኢትዮጵያውያን የሚያምኑበትና የሚያከብሩት: የኢየሱስ ክርስቶስና የድንግል ማርያም ልደት: መስከረም 1 ቀን ስለመኾኑ: የሚያብራራውን ዝርዝር ሐተታ: “ኢትዮጵያ: የዓለሙ መፋረጃ!”፥ ደግሞም: “ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት: - ኹለተኛ መጽሐፍ” በሚሉ አርእስት: ባዘጋጀኋቸው መጻሕፍቶቹ ውስጥ ታገኙታላችሁና: ያን ተመልከቱት! (ኢትዮጵያ: የዓለሙ መፋረጃ! 09)(3 ዓ. ም.፥ ገጽ 1)#8-1)%3 እና “ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት: - ኹለተኛ መጽሐፍ”: 09)(7 ዓ. ም.፥ ገጽ 3)5-3)\$9፥ በንቡረ እድ ኤርምያስ ከበደ ወልደ ኢየሱስ::)

ለ. “እነሆ: መንገድህን የሚጠርግ መልእክተኛዬን: በፊትህ እልካለሁ፤ 'የጌታን መንገድ አዘጋጁ! ጥርጊያውንም አቅኑ!' እያለ: በምድረ በዳ የሚጮህ ሰው ድምፅ!” ተብሎ: በነቢዩ በኢሳይያስ የተጻፈውንና ስለኤልያስ የተነገረውን ትንቢት ለመፈጸም የመጣውን: መጥምቁ ዮሐንስን ለማስታወስ: የዚች ዕለት በዓል: “ቅዱስ ዮሐንስ”ም ይባላል::

እግዚአብሔር ወልድ: በኢየሱስ ክርስቶስ: ሰው ኾኖ በመወለዱ: “ዓመተ ምሕረት” ለተባለው: ለዘመነ ሐዲስ: ማለትም: ለአዲሱ ዘመን መግቢያና ለተስፋው መፈጸሚያ ማረጋገጫ እንደኾነ ኹሉ: የነቢያት መደምደሚያ የኾነው: የመጥምቁ ዮሐንስ: የሰማዕትነት ዕረፍት ደግሞ: ለዘመነ ብሉይ: ማለትም: ለአሮጌው ዘመን ማብቂያ ምልክት ኾነ::

ሐ. የመጀመሪያዎቹ ወንድና ሴት: አዳምና ሔዋን የተፈጠሩበት፥ የጋብቻ ቃል ኪዳናቸውንም: ከፈጣሪያቸው የተቀበሉበት፥ ኢትዮጵያም: በእግዚአብሔር መንግሥትነት ተመሥርታ: የነጻነት ህልውናዋን የጀመረችበት ዕለት የምትዘከርበት፥ ኖላና ልጆቹ: ከጥፋት ውኃ ድነው: አራራት ላይ ከመርከባቸው የወጡበት፥ በተለይ: የኋለኞቹ አዳምና ሔዋን: ማለትም: በፍጥረት መጀመሪያ: በፈጣሪ ጥበባት የተገኙትን ምሥጢራት ኹሉ: በጥራት አጠቃልሎና አዋሕዶ: ለፍጹሙ መልካም ሕይወት ያበቃው ኢየሱስ ክርስቶስና እናቱ: ቅድስት ድንግል ማርያም ስለተወለዱበት: “ዓመተ ምሕረት”ን ያስገኘች በመኾኗ: በዓሏ: “የዘመን መለወጫ” ይባላል::

መ. “እናንተ፣ እኔ፣ ክርስቶስ አይደለሁም፤ ነገር ግን፣ ከእርሱ በፊት ተልኬአለሁ!” እንዳልሁ፡ ራሳችሁ ትመስክሩልኛላችሁ። ሙሽራዬቱ ያለችው እርሱ፡ ሙሽራ ነው፤ ቆሞ የሚሰማው ሚዜው ግን፡ በሙሽራው ድምፅ እጅግ ደስ ይለዋል። እንግዲህ፡ ይህ ደስታዬ ተፈጸመ።” ብሎ መጥምቁ ዮሐንስ የተናገረውን ቃል እናስታውሳለን፤ በዚህ ቃል፡ “ሙሽራው” የተባለው፡ ሕፃኑ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በበረቱ ተወልዶ ሣለ፡ ሰብአ ሰገል እየሰገዱ፡ እጅ መንሻቸውን እንዳቀረቡለትም እናዘክራለን፤ በዚያን ጊዜ፡ እኒሁ ሰብአ ሰገል፡ ለሙሽራው እናትና ለአራሲቱ ሙሽሪት፡ ለኢትዮጵያዊቷ ቅድስት ድንግል ማርያም፡ “ለአንቺም፡ ዕንቁ ለጣትሽ እነሆ!” ብለው ስጦታቸውን አበርክተውላት ነበረ። የሰማይ መላእክትና የምድር ሠራዊት፡ የምሥራች ደስታቸውን በአንድነት በገለጹባት፡ በዚች፡ የልደት ቀን፡ ዛሬም፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ የአበባ ጉንጉናችንን ይዘን፡ ስለእናት አገራችንና መቅደስ ንግሥታችን፡ እርስ በርሳችን፡ “እንቁጣጣሽ!” እንባባላለን። (ማር. 1፥ 2-3። ዮሐ. 3፥ 8-#።)

በበዓሉ የሚፈጸሙ ሃይማኖታውያን ባህሎች።

በዚህ በዓል ጊዜ፡ በግል፥ በቤተሰብና በኅብረተሰብ ደረጃ ልንፈጽማቸው የሚገቡን፡ ሥርዓቶችና ባህሎች አሉን። በፈረንጆቹ የገና ዛፍ ለሚማረኩ፡ የዘመኑ ትውልድ ልጆች፡ እኛም፡ የራሳችን ያለን መኾኑን ማሳወቅ ያስፈልጋል። ከእነዚህም መካከል፡ እስኪ፡ ዋና ዋናዎቹን ልጠቃቅስላችሁ፡-

1ኛ. ለመስከረም 1 ቀን አጥቢያ፡ ገና ሌሊቱ ሳይነጋ፡ ሰው ኹሉ፡ በቤቱ፡ ወይም ወደወንዝ ወርዶ፡ ገላውን የመታጠብ ልማድ አለ። ይኸውም፡ ያለፈውን ዓመት ዕድፍ፡ ከሰውነት ገላ ለማስወገድ ብቻ ሳይኾን፡ የማይጠቅመውንና የሚጎዳውን አሳብና ነገር ኹሉ፡ ከነገዙ ጥሎ፡ ሰውነትንም፡ ከሥጋ ዕድፍ አጽድቶና ከነፍስ ኃጢአት አንጽቶ፥ እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ፡ በየአጥቢያ ቤተ ክርስቲያኑ በመገኘት አስቀድሶ፡ ራሱን፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደምም አጽድቆ፡ አዲሱን፡ የምሕረት ዓመት፡ በአዲስ መንፈስ መቀበል ይገባል ማለት ነው።

በመጽሐፍ፡ “ወበዛቲ ዕለት፡ ተጎፅቦ ኢዮብ፡ በማየ ተከዚ፤ ወተፈወስ እምኩሉ ደዌሁ!” ማለትም፡ “በዚች ዕለት፡ ኢዮብ፡ በተከዜ ውኃ ታጥቦ፡ ከደዌው ኹሉ ዳነ!” የሚል አብነት አለ። ይህን ቃል መሠረት በማድረግ ነው፡ ጳጉሜ 5፥ ወይም 6 ቀን፡ ሌሊት፥ ለመስከረም 1 ቀን አጥቢያ፡ “ከሥጋ ደዌ፥ ከነፍስ ኃጢአትና ከመንፈስ ርኩሳት የነጻነት፡ የእግዚአብሔር ጸጋ፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም የተገኘበት፡ የምሕረት ዘመን፡ እነሆ ገባልን!” በማለት፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ በዚህ ቀን፡ ሌሊት፡ በማለዳ፡ ወደወንዝ ወርደን፥ ወይም፡ በየቤታችን፡ በቀዝቃዛ ውኃ የምንታጠብው። ኢዮብ፡ ኢትዮጵያዊ መኾኑ፡ በዚህ፡ “በተከዚ ውኃ” ባለው ቃል ይታወቃል። (መጽሐፈ ስንክሳር፥ ከመስከረም እስከየካቲት፥ በትንሣኤ ማሳተሚያ ድርጅት፥ አዲስ አበባ፤ ገጽ 2።)

2ኛ. ገና በዋዜማው ማታ፡ የቤቱ ወንድ ኹሉ፡ ችቦውን ይዞ፡ ወደማድቤት እየገባ፡ ከለኩስ በኋላ፡ ተመልሶ ሲወጣ፡ የደጃፉን መድረክ በችቦው እሳት ይተረኩሳል፤ በዚህ ጊዜ፡ እርሱም፥ ሴቶቹም፡ ድምፃቸውን እያሰሙ፡ “የሳመን ምንቸት ውጣ! የገንፎ ምንቸት ግባ!” ይላሉ። ይህም፡ “በክረምቱ ወራት፡ በብዛት፡ ለምግብ እየተቀቀለ የሚቀርበው፡ በቀላሉ፡ በዝናብ የበቀለው፡ የጓሮው አትክልት ነበር፤ እንግዲህ ወዲህ ግን፡ የተዘራው የእህል ዘር በቅሎ፡ አፍርቶና ተመርቶ፥ ታጭዶና ተወቅቶ፡ ወደጎተራ የሚገባበትና ለምግብ የሚቀርብበት ጊዜ ደረሰ!” የሚለውን የምሥራች መልእክት ማሰማታቸውና ይህን ላደረገላቸው ፈጣሪ፡ ምስጋናቸውን ማቅረባቸው ነው።

3ኛ. የችቦው መብራት፡ “የክረምቱ ጨለማ አልፎ፡ የፀሐዩ ብርሃን ወጣልን!” የሚለውን ደስታቸውን ለመግለጽ ነው።

4ኛ. ጧት በማለዳው፡ ወንዶችና ሴቶች ልጆች፡ የአዲሱን የምሕረት ዓመት መግባት በማብሰር፡ ለየወላጆቻቸውና ለየቤተሰቦቻቸው፥ ለቅርብ ጎረቤቶቻቸውና ለሩቅ ዘመዶቻቸውም፡ ወደየመኖሪያ ቤቶቻቸው እየኾዱና “ዕንቁጣጣሽ! እግዚአብሔር፡ እንኳን ከዘመን ወደዘመን አሸጋግሮ፡ ለአዲሱ ዓመት፥ ለዓውደ ዓመቱና ለብርሃነ ልደቱ አደረሳችሁ!” እያሉ፡ በመስቀልኛና በነደ መልክ፡ ራሳቸው የሠሩትን፡ የአበባ ጉንጉን ያቀርባሉ።

5ኛ. በተለይ ቄነጃጅቱ (ልጃገረዶቹ)፡ በኅብረት ኾነው፡ “አበባዬ ሆይ!”፥ “ለምለም!” የሚለውን የዕንቁጣጣሽ ዘፈን በመቀባበል፡ “ባልንጀሮቹ፥ ቁሙ በተራ! እንጨት ሰብሬ፥ ቤት እስክሠራ! እንኳን ቤትና፥ የለኝም ዐጥር! እንደው አድራህ፡ ኮከብ ስቆጥር! ... ባልንጀሮቹ፥ አትበተኑ! እስክንለማ፥ አብራችሁ ኹኑ! ... ባልንጀሮቹ፥ የለም አትበሉ! የተገኘውን፥ አብራችሁ ብሉ! ባልንጀሮቹ፥ አብረን አብረን! ሞትም ቢመጣ፥ ተነባብረን!” እያሉ፡ በሠፈራቸው ውስጥ፡ በየቤቱ እየተዘዋወሩ፡ መልካም ምኞታቸውን ይገልጻሉ። ባለቤቶቹም፡ ያላቸውን ስጦታ በማበርከት ይመርቋቸዋል።

6ኛ. ቀደም ብሎ እንደተገለጸው፡ ሰዉ ኹሉ፡ የውስጥ መንፈሱ፡ በደስታ የበዓል ስሜት ተመልቶ፥ የላይ አካሉም፡ በነጭ የክት ልብሱ ተሸልሞ፡ ከሌሊቱ ጀምሮ፡ ወደየሰበካ ቤተ ክርስቲያኑ ይኼዳል፤ እዚያም፡ እግዚአብሔር፡ ለአዲሱ የምሕረት ዓመት ስላበቃው፡ ምስጋናውን ካቀረበና የምሕረቱ ኪዳን ማረጋገጫ የኾነውን ቅዱስ ቍርባን ከተቀበለ በኋላ፡ ወደየቤቱ ይመለሳል።

7ኛ. እዚያም፡ በለምለም ሣርና በቀጤማ ጉዝንዝ፥ በጽጌረዳና በአደይ አበባ መዓዛ ታውዶና ተጊጦ፥ በመልክ ጼዴቅ ኅብስተ አኩቱትና ጽዋዓ በረከት ምሳሌ፡ “ጠበል ጠዲቅ” ተብሎ የተሠየመው፡ ዳቦና ጠላው ተዘጋጅቶ በሚጠብቀው ቤቱ እንደተገኘና ቤተሰቡ እንደተሰባሰበ፡ ካህን ካለ፡ በካህኑ እጅ፥ ካህን ከሌለ፡ እያንዳንዱ እውነተኛ ኢትዮጵያዊ፡ ሴቱም፥ ወንዱም፡ በመልክ ጼዴቅ ልጅነቱ፡ የመልክ ጼዴቅ ጸጋና በረከት ያደረሰት ስለኾነ፡ ኹሉም ካህን ነውና፡ “በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ” በሚለው መክፈቻ፡ “አቡነ ዘበሰማያትን” እና “በሰላም ቅዱስ ገብርኤል መልአክ” የሚባሉትን፡ የጌታችንን የምስጋና ጸሎትና የእመቤታችንን የሰላምታ ጸሎት በኅብረት ይደግማሉ። በመጨረሻ፡ የቤተሰቡ አባወራ (እርሱ ከሌለ፡ የቤቱ እመቤት)፡ በእጁ የመስቀል ምልክት እያማተበ፡ ጠበል ጠዲቁን ባርኮ፡ መጀመሪያ ዳቦውን ይቆርሰዋል፤ ያም ተሸንሸኖና በዝርግ ማቅረቢያ ተደርጎ፡ አዳዩ፡ “በረከተ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ!” እያለ፡ በዚያ ላለው፡ ለእያንዳንዱ ታዳሚ እያዞረ ያድለዋል፤ ተቀባዩም፡ “አሜን!” እያለ፡ ድርሻውን እያነሣ፡ በአክብሮት ከሳመ በኋላ፡ እንደጠዲቅነቱ፡ በእጁ እየቆረሰ ይመገበዋል፤ ጠላውም፡ እንደዚሁ፡ በየጽዋ ተቀድቶ፡ ይታደልና፡ ኹሉም፡ በጠበል መልክ እየቀመሱ ይጠጡታል። ከዚህ በኋላ ነው፡ የበዓሉ መሰናዶ የኾነው ገበታ ተዘርግቶ፡ ግብዣው የሚቀልጠው።

8ኛ. እስከመስቀል በዓል ድረስ ባሉት ኹለት ሳምንታት፡ ዘመድ፡ ከዘመዱ፥ ጎረቤት፡ ከጎረቤቱ፥ ወዳጅ፡ ከወዳጁ፥ ትልቁም፥ ትንሹም፥ ሴቱም፡ ወንዱም፥ ኹሉም ሲገናኝ፥ እየተፈላለገም፡ “እንኳን አደረሰህ! አደረሰሽ! አደረሰን! አደረሰህ!” እየተባባለ፡ ቀደም ብለው የተጠቀሱትን የደስታ ሰላምታዎችና የመልካም ምኞት መግለጫ ቃላቶች ሲለዋወጥና በየቤቱ የበዓል ድግሱን እያዘጋጀ፡ ተጠራርቶ ሲገባበዝ፥ ደሆችንም ሲያበላ ይሰነብታል።

9ኛ. በዚህ ዕለት፡ “ገና (ና ይጠብቃል)” የምንለውን፡ የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን፡ የልደቱን በዓል ስናከብር፡ ሌሎች፡ ብዙ ትዝታዎች ይመጡብናል። በልጅነት ዕድሜያችን፡ ትዝ ከሚሉን ነገሮች መካከል፡ በየቤታችን፡ የገና ዳቦው ተጋግሮና ጠላው ተጠምቆ፥ እንጀራውና ወጡ ተዘጋጅቶ፥ ቁጠማው ተጉዝጉዞና ምንጣፉ ተነጥፎ፥ በዓሉ፡ የጌታ ልደት በመኾኑም፡ ረቡዕና ዓርብ ሳይቀሩ፡ ፍስክ ኾነው የሚውሉበት ስለኾነ፡ ዶሮውና በጉ ታርዶ፥ በየጎረቤቱም የተጣለው የፍሪዳው ቅርጫ ሥጋ መጥቶ የሚደረገው መሰናዶና ያለው ሽርጉድ አንዱ ነው።

አዎን! በዚህ ዕለት፡ ወንዱም፥ ሴቱም፥ ትልቁም፥ ትንሹም፡ እርስ በርሱ፡ በቤት ውስጥ፥ በመንገድም ሲገናኝ፡ ሰላምታው ኹሉ፡ ቀደም ብሎ እንደተገለጸው፡ “እንኳን አደረሰህ! አደረሰሽ! አደረሰህ! አደረሰህ!” እየተባባለ የሚሳሳመውና ሰላምታ የሚሰጣጣው፥ በውጭም፡ ጎልማሶች፡ ቡድን ለይተው፡ “በገና ጨዋታ! አይቆጡም ጌታ!” እያሉ፡ በገና ዱላና “ጥንግ” በተባሉት፡ የከብት አጥንት፡ ወይም፡ ከእንጨት ወይም ከጨርቅ የተሠራች ጠጣር ኳስ፡ የሚጫወቱት፡ የሰፊ ሜዳ ጨዋታ ትዝ ይላል።

ዐኛ. ሌላው ደግሞ፡ በየቤተ ክርስቲያኑ፡ ከዋዜማው ማታ አንሥቶ፡ ካህናቱ፡ መዘምራትና ሕዝቡ፡ “ክርስቶስ፡ ከቅድስት ድንግል ስለተወለደ፡ ዛሬ፡ ታላቅ የደስታ ቀን ነው! ...እግዚአብሔር፡ ራሱን፡ መሥዋዕት አድርጎ በማቅረብ፡ ፍጥረቱን ኹሉ ሊያድን፡ ዛሬ ተወለደ! በበረት ውስጥ ተኛ! በጨርቅም ተጠቀለለ!” የሚል ትርጉም ያለውን በግእዙ፡ “ዮም፡ ፍሥሐ ኮነ! በእንተ ልደቱ ለክርስቶስ፤ እምቅድስት ድንግል! ...በጎል ሰከበ፤ በአጽርቅት ተጠብለለ፤ እግዚእ ወመድኅን፤ ቤዛ ኩሉ ዓለም፡ ዮም ተወልደ!” እያሉ፡ ለቸሩ ፈጣሪያቸው፡ ሌሊቱን ሙሉ፡ በዜማና በማጎሌት ሲያቀርቡት የሚያድሩት፡ የምስጋና መዝሙር ነው። ከዚያም፡ እኩለ ሌሊት ሲኾን፡ ቅዳሴ ገብተው፡ ሥርዓተ ቅዳሴው፡ በካህናቱና በምእመናኑ የቅዱስ ቅርባን ማቀበልና መቀበል ከተፈጸመ በኋላ፡ ሰዉ ኹሉ፡ ቅዳሴ ጠበል እየጠጣና እየተባረከ፡ ወደየቤቱ በሚመለስበት ጊዜ፡ ያለው መንፈሳዊ ደስታ፡ ትዝታው፡ ከቶ አይረሳም። ኢትዮጵያውያን፡ በዚህ በዓላችን ጊዜ፡ “ዮም ፍሥሐ ኮነ! በእንተ ልደቱ ለክርስቶስ!” ማለትም፡ “ዛሬ የደስታ ቀን ኾነ! የክርስቶስ ልደቱ ነውና!” የሚለውን የምሥራች ቃል፡ እንለዋወጣለን። ይህ የደስታ መንፈስና ሥርዓት፡ እንደዘመነ ትንሣኤ፡ እስከመስከረም 8 ቀን ድረስ ይቀጥላል።

በቤተ ክርስቲያንና በቤት፤ በአደባባይና በሜዳ የሚካኸደው፡ ይህ፡ የአለባበስና የሰላምታ፤ የጸሎትና የቅርባን፤ የጠበል ጠዲቅና የመስተንግዶ፤ የጨዋታና የዘፈን ሥርዓት፡ በየአንዳንዱ በዓል ጊዜ የሚደረግ፡ ቋሚ ወግ ስለኾነ፡ እናንተና እኔ፤ እኛንም የመሰሉት ኢትዮጵያውያን፡ ኹላችን፡ ይኸው ባህላችን እንዳይዘነጋ፡ በያለንበት ጠብቀን ልንፈጽመው፤ ለልጆቻችንም እያሳወቅን ልናስተላልፈው ይገባናል።

የኢየሱስ ክርስቶስ በዓለ ልደት።

በዚህ፡ በመስከረም 1 ቀን በሚውለው የበዓል ዕለት ከሚታሰቡት፡ ከሌሎቹ ታላላቅ ብሔራውያን ምክንያቶች፤ በተለይም፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም ልደትና ከኢትዮጵያ ነጻነት ጋር ተዋሕዶ፡ ጥልቅ የኾነ መንፈሳዊ አንክሮንና ተዘክሮን የሚያሳድርብን፡ ቀዳሚው ቀም ነገር፡ የአምላካችን የኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ኾኖ ይገኛል። ይኸውም፡ አምላክ፡ ሰውን ከመውደዱ የተነሣ፡ ራሱን፡ እስከመጨረሻው ደረጃ አዋርዶ፡ በሰውነት መወለዱ ብቻ ሳይኾን፡ እንደነገሥታት ልጆች፡ በቤተ መንግሥት መቀማጠሉ ቀርቶበት፤ ከደኃ ሴት እንደተወለደ ሕፃንም እንኳ፡ በደሃ ጎጆ ውስጥ፡ መጠጊያ ማግኘት በዝቶበት፡ በሰውነት ኑሮ፡ እጅግ ዝቅ ካለው ዝቅጠት ደርሶ፡ በእንስሳት በረት መወለዱ ነው።

ለዓለማቱ ፈጣሪና ባለቤት፡ አልጋው፤ ፍራሹና ብርድ ልብሱ፤ መደቡም ቀርቶበት፤ የሚጠቀለልበትም በቂ ጨርቅ እንኳ ታጥቶ፡ የተኛው፡ በባዶው መሬት ላይ ሲኾን፤ ከበረቱ የሌሊት ብርድ ያማሟቁት፡ በበረቱ ውስጥ የነበሩት እንስሳት ናቸው። በዲያብሎስ የባርነት አገዛዝ፤ የኃጢአት ቀንበርና የሞት ፍዳ ተቀፍድዶ ይማቅቅ የነበረው ፍጥረት፡ በቃተተ ተስፋ ይጠባበቀው የነበረውን፡ የጌታን የመወለዱን ምሥራች፡ ከሰማይ መላእክት የሰሙት፡ በእልፍኝ የሚኖሩት፡ ቅምጥሎቹ የከተማ ታላላቆች ሳይኾኑ፡ ከመንገቻቸው ጋር በሜዳ ያደሩ፡ ምስኪኖቹ የገጠር እረኞች ናቸው። አዎን! አምላካችን፡ ስለእኛ ሲል፡ ከነእናቱ የተቀበላቸውን መከራዎች፡ መቋቋም የጀመረው፡ ገና በማሕፀን ሣለ አንሥቶ መኾኑ፡ ከዮሴፍ ጥርጣሬና ከአይሁድ ጥላቻ ጀምሮ፡ በደረሰበት እንግልት ይታወቃል። ከፅንሰቱ በኋላ የቀጠለው ይኸው መከራው፡ እነሆ፡ በበረትም ተከሠተ! እንግዲህ፡ ፈጣሪያችን እግዚአብሔር፡ እኛን፡ የጠፋነውን በጎቹን፡ እንደቃል ኪዳኑ ሊፈልገንና ሊያድነን የመጣው፤ ያዳነንም፡ እንዲህ አድርጎ ነው።

ታዲያ! ለዚህ ፍቅርና መሥዋዕትነቱ የምንመልስለት ውለታ፡ ከቶ ምንድር ነው? እርሱ እንደወደደን፤ እኛም፡ እርሱን መውደድ መኾኑን፤ እርሱን መውደዳችንንም፡ የምናውቀው፡ ጠላቶቻችንን ሳይቀር፡ ሰውን ኹሉ ስንወድድ መኾኑን ነግሮናል። ይህን ትሩፋት ማድረግ የምንችለው፡ እግዚአብሔርንና ሰውን ያስታረቀ፤ ሥጋንና ነፍስንም ያስማማ፡ እውነተኛ ሰላማችን፡ እርሱ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ቅዱስ መንፈሱን፡ በሰውነታችን ውስጥ ያሳድር ዘንድ፡ የየልቦናችንን በር እያንኳኳ ነውና፡ ስንከፍትለት ብቻ ነው። ስለዚህ፡ እንክፈትለት እንጂ፡ “አንቢ!” አንበለው! እያንዳንዳችንንም፡ በየሰማችን እየጠራን ነውና፡ “አቤት!” ብለን፡ ፈቃዱን እንፈጽም!

የድንግል ማርያም በዓለ ልደት።

ከዚህ በዓል ጋር አብሮ ስለሚታሰበው፡ ቀደም ብሎ ስለተጠቀሰው፡ ስለቅድስት ድንግል ማርያም፡ የልደቷ በዓል፡ እዚህ ላይ ሊታወስ የሚገባው ተጨማሪ ቀም ነገር አለ፤ ይኸውም፡ የእርሷ ልደት፡ እንደልጇ ልደት ኹሉ፡ በውጪ፡ በሊባኖስ ተራራ ላይ፡ በዛፍ ሥር በመኾኑ፡ ኋላ፡ በልጇ ልደት፡ በበረት የተከሰተውን፡ ታላቁን የመለኮት ምስጢር፡ ቀደም ብሎ፡ በእርሷ ልደት፡ ፍንጩን ማሳየቱ ነው። ይህም የኾነው፡ በጠቅላላ፡ ስለክርስቶስ፡ በተለይም፡ ቅድሚያ ስላለው፡ ስለትስብእቱና ስለልደቱ የተነገረው ትንቢት ኹሉ፡ ለመጨረሻው ፍጻሜ እንዲበቃ ለማድረግ የሚያስችለውን መሠረት ለመጣል መኾኑ ታወቀ። አዎን! የድንግል ማርያም ወላጆች፡ አያቶች እና/ወይም ቅድመ አያቶች፡ የልጃቸው ቀዳሚት አርአያ የኾነችውን፡ የንግሥተ ሳባን ፈለግ በመከተል፡ ከኖሳ ጀምሮ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ ሲወርድ ሲዋረድ የተለመደውን ሃይማኖታዊ ጉዞ፡ ከዓፅመ ርስት አገራቸው፡ ከኢትዮጵያ ተነሥተው፡ የትውልድ ግንዳቸው መልክ ጼዴቅ ወደቁረቁራት፡ ወደቅድስት ሀገር፡ ወደኢየሩሳሌም በማድረጋቸው አረጋግጠውታል።

እንደዚህ መዋዕላቸው ሐተታ፡ በዚያ ሲኖሩ፡ ቅድስት ድንግል ማርያም፡ ገና፡ በእናቷ በሐና ማሕፀን ውስጥ ተፀንሳ ሳለች፡ ሕሙማንን በመፈወስ ብዙ ተአምር ታደርግ ስለነበረ፡ ያን ኹሉ ተአምራት የተመለከቱ አይሁድ፡ ለምቀኝነት አያርፉምና፡ በኢትዮጵያውያን፡ ኢየቁምና ሐና ላይ፡ ታላቅ ቅንዓት አደረገባቸው። “ቀድሞ፡ ከእነዚህ ወገን የሚኾኑ፡ 'ዳዊት፡ ሰሎሞን፡ አርባ አርባ ዘመን፡ እንደሰም አቅልጠው፡ እንደገል ቀጥቅጠው ገዙን፤ ደግሞ፡ ከዚህች የተወለደ፡ እንደምን ያደርገን ይኾን?” ብለው፡ በጠላትነት ተነሡባቸው።

በዚህ ጊዜ፡ የእግዚአብሔር መልአክ፡ ኢየቁምን፡ “ወደሊባኖስ ተራራዎች፡ ይዘሃት ሂድ!” ብሎት፡ ወደዚያ ኼደው፡ ሐና፡ እመቤታችን፡ ድንግል ማርያምን፡ በዚያ የተራራ ዛፎች ሥር ወልዳታለች! በዚህም፡ “እምሊባኖስ፡ ትወፅእ መርዳት!”፤ ማለትም፡ “ሙሽሪት፡ ከሊባኖስ ትወጣለች!” የሚለው ትንቢት ተፈጸመ።

የእርሷ ልደት፡ በሊባኖስ ተራራ፡ በዛፍ ሥር፡ የልጇ የኢየሱስ ክርስቶስም ልደት፡ በቤተ ልሔም፡ በከብቶች በረት፡ እንዲሁም፡ በጻድቁ ዮሴፍ የተጠበቀው ምድራዊ መጠለያቸው፡ በናዝሬት ዋሻ መኾኑ፡ ለዚያ ሃይማኖታዊ ጉዟቸውና ለመጸተኛ ኑሮአቸው እውነተኛነት፡ በቂ ማስረጃ ኾኖ ይመሰክራል። “ዮሴፍ” የሚለው ስም፡ በግብፅ ስደተኛ ኾኖ ከኖረው፡ ከመጀመሪያው ዮሴፍ ወዲህ፡ ለስደተኛ ግለሰብ የሚሰጥ መኾኑ፡ እዚህ ላይ ሊጤን ይገባል።

በዚህ መልክ፡ በመስከረም 1 ቀን የጀመርነውን የምሕረቱን ዓመት ሥጋዊና ነፍሳዊ ጉዞ፡ ወደፊት፡ በየመልካቸው እንደምናስተናግዳቸው እንደሌሎቹ ምግባሮቻችን ኹሉ፡ በእውነተኛው መንፈሳዊ አምልኮታችን አካሄድን ለፍጻሜ የምናበቃው ሊኾን ይገባል። ይህም ማለት፡ በዚህ ጉዞ፡ እግዚአብሔር፡ ይህን ዓለም ሲፈጥር፡ ለሰው ልጆች ሥጋዊ ሕይወት፡ አስፈላጊ የኾኑትን፡ ከፀሐይ አንሥቶ፡ እስከነፋስ፡ ውኃና መሬት ድረስ ያሉትን መሠረታውያን ነገሮች፡ ከእነዚህ የሚገኙትንም፡ የሚንቀሳቀሱትንና የማይንቀሳቀሱትን ረቂቃንና ግዙፋን ፍጥረታት፡ አትረፍርፎ መስጠቱ ይታሰብበታል ማለት ነው። ይህ ብቻ አይደለም፤ ከዚህ ጋር ደግሞ፡ እኒሁ የሰው ልጆች፡ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ረገድ፡ የሚያስፈልጋቸውን ኹሉ፡ እንዲሁ፡ ምንም ሳይቀረው፡ ያሟላላቸው መኾኑ ብቻ ሳይኾን፡ በጠቅላላ፡ ለሥጋዊውና ለመንፈሳዊው መልካም ህልውናቸው፡ ጠንቅ የኾኑት፡ የክፋት ኃይላት፡ ኃጢአትና ሞት፡ በመጨረሻ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ሰው መኾን አስወግዶላቸው፡ የዘለዓለም ድል አድራጊነት ጸጋን ያስገኘላቸው መኾኑን በመገንዘብና በማስታወስ ጭምር ሊኾን ይገባል ማለት ነው።

በዓለ ግዝረት።

“በዓለ ግዝረት”፡ መሢሔ ሕፃን፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም፡ በቤተ ልሔም፡ በበረት ከተወለደ በኋላ፡ “ስምንት ቀንም በተፈጸመ ጊዜ፡ ሕፃኑን ሊገዝሩት፡ ወሰዱት፤ ስሙንም፡ ገና በማሕፀን ሳይፀነስ፡ አስቀድሞ፡ መልአኩ እንደሰየመው፡ 'ኢየሱስ' አሉት።” በሚለው የወንጌላዊው ቃል መሠረት፡ በጾኛው ቀን፡ “ኢየሱስ” ተብሎ፡ የኪዳነ አብርሃምን ሥርዓት የፈጸመበትን ዕለት በማስታወስ የምናከብረው በዓል ነው፤ እርሱም፡ “በዓለ ግዝረተ ኢየሱስ” ተብሎ፡ በመስከረም 8 ቀን ይከበራል። (ሉቃ. 2፥ " 1።)

እኛ ኢትዮጵያውያን፡ ይህን በዓል የምናከብረው፡ የኢየሱስ ክርስቶስን ግዝረት ለማስታወስ ብቻ ሳይኾን፡ ሥርዓቱን፡ ቀድሞም፡ በኪዳነ ልቦና፡ ማለትም፡ ከአብርሃም በፊት በኖርንበት አምልኮተ እግዚአብሔር፡ ስንፈጽመው የቆየን፥ ኋላም፡ በኪዳነ አራቱ፡ በአብርሃም፥ በመጨረሻም፡ በኪዳነ መንፈስ ቅዱስ ምክንያት፡ ያንኑ ጥንታዊ ሥርዓታችንን አጽንተን የቀጠልን መኾናችንን ለማረጋገጥ ጭምር ነው፤ በዚህም፡ እየራሳችን፡ በቅዱሱ ኪዳን ጸጋ፡ በነፍስ፡ የሃይማኖትን ግዝረት፥ በሥጋም፡ የምግባርን ግዝረትን ተቀብለን፡ በመንፈስ ቅዱስ አማናዊውን የእግዚአብሔር ልጅነትን ክብር የተቀዳጀን መኾናችንን እናዘክርበታለን።

በዓለ ስምዖን

“በዓለ ስምዖን” ተብሎ፡ ጥቅምት 0 ቀን የሚከበረው በዓል፡ ሕፃኑ ኢየሱስ፡ እንደአራቱ ሥርዓት በእግዚአብሔር ፊት ሊቆም፡ በአርባ ቀን፡ በእናቱ ቅድስት ድንግል ማርያም ዕቅፍ፡ ከመሥዋዕቱ ጋር፡ ወደቤተ መቅደስ የገባበትና ለስምዖን ተገልጾ የታየበትን ዕለት የሚያስታውሰን ነው። በዚያች ዕለት የኾነውን ዜና፡ ከዚህ የሚከተሉት፡ የብሉይና የሐዲሱ ኪዳናት መጻሕፍት ጥቅሶች ይናገሩታል።

“እግዚአብሔርም ሙሴን፡ እንዲህ ብሎ ተናገረው፡- "ለእሥራኤል ልጆች፡ እንዲህ ብለህ ንገራቸው፡- 'ሴት ብታረግዝ፥ ወንድ ልጅም ብትወልድ፡ ሰባት ቀን ያህል የረከሰች ናት፤ እንደሕመም መርገም ወራት ትረክሳለች። በስምንተኛውም ቀን፡ ልጅ፡ ከሥጋው ሸለፈት፡ ይገረዝ! ከደምዋም እስክትነጻ፡ ሠላሳ ሦስት ቀን ትቀመጥ! የመንጸትዋ ቀንም እስኪፈጸም ድረስ፡ የተቀደሰን ነገር አትንክ! ወደመቅደስም አትግባ! ሴት ልጅም ብትወልድ፡ እንደመርገምዋ ወራት፡ ኹለት ሳምንት ያህል፡ የረከሰች ናት፤ ከደምዋ እስክትነጻ ድረስ፡ ስድሳ ስድስት ቀን ትቀመጥ!"

እንደሚለው “እንደሙሴ ሕግ፡ የመንጸታቸው ወራት በተፈጸመ ጊዜ፡ በጌታ ሕግ፡- "የእናቱን ማሕፀን የሚከፍት ወንድ ኹሉ፡ 'ለጌታ የተቀደሰ ይባላል!' ተብሎ እንደተጻፈ፡ በጌታ ፊት ሊያቆሙት፥ በጌታም ሕግ፡- 'ኹለት ዋልያ፡ ወይም፡ ኹለት የርግብ ጫጩቶች' እንደተባለ፡ መሥዋዕት ሊያቀርቡ፡ ወደኢየሩሳሌም ወሰዱት።

“እነሆም፡ በኢየሩሳሌም፡ 'ስምዖን' የሚባል ሰው ነበረ፤ ይህም ሰው፡ የእሥራኤልን መጽናናት፡ ይጠባበቅ ነበር፤ ጻድቅና ትጉህም ነበረ፤ መንፈስ ቅዱስም፡ በእርሱ ላይ ነበረ፤ በእግዚአብሔር የተቀባውንም ሳያይ፡ እንዳይሞት፡ መንፈስ ቅዱስ ገልጦለት ነበር። በመንፈስ፡ ወደመቅደስ መጥቶ ሣለ፡ እናቱና ዘመዶቹ፡ እንደሕጉ ልማድ ያደርጉለት ዘንድ፡ ሕፃኑን ኢየሱስን፡ ይዘውት፡ ወደመቅደስ ባገቡት ጊዜ፡ እርሱ ደግሞ፡ በክንዱ ተቀብሎ፡ አቀፈው፤ እግዚአብሔርንም እያመሰገነ እንዲህ አለ፡- 'ጌታ ሆይ! እንደቃልህ፡ ዛሬ፡ ባሪያህን፡ በሰላም ታሰናብተዋለህ፤ ብርሃንን፡ ለአሕዛብ፥ ክብርንም፡ ለሕዝብህ፡ ለእሥራኤል ትገልጽ ዘንድ፡ በሕዝብህ ኹሉ ፊት ያዘጋጀኸውን ማዳንህን፡ ዓይኖቼ አይተዋልና።'

“የሴፍና እናቱም፡ ስለእርሱ በተባለው ነገር፡ ይደነቁ ነበር። ስምዖንም ባረካቸው፤ እናቱን ማርያምንም፡- 'እነሆ፡ ይህ፡ በእሥራኤል ላሉት፡ ለብዙዎቹ፡ ለመውደቃቸውና ለመነሣታቸው፥ ለሚቃወሙትም፡ ምልክት ተሾሟል። በአንቺ ግን፡ የብዙዎችን ሰዎች፡ የልባቸውን አሳብ ይገልጥ ዘንድ፡ በነፍስሽ፡ ሠይፍ ይገባል!' አላት።

“ከአሴር ወገን የምትኾን፡ የፋትኤል ልጅ፡ ሓና የምትባል፡ አንዲት ነቢይትም ነበረች፤ እርሷም፡ ከድንግልናዋ ጀምራ፡ ከባልዋ ጋር፡ ሰባት ዓመት ኖረች፤ ሰማንያ አራት ዓመት ያህል፡ መበለት ኾና፡ በጣም አርጅታም ነበር፤ በጸምና በጸሎትም፡ ሌሊትና ቀን እያገለገለች፡ ከመቅደስ አትለይም ነበር። በዚያችም ሰዓት ቀርባ፡ እግዚአብሔርን አመሰግነች፤ የኢየሩሳሌምንም ቤዛ ለሚጠባበቁ ኹሉ፡ ስለእርሱ ትናገር ነበር።”

እኛ ኢትዮጵያውያን፡ ዛሬ፡ ሕፃናት ልጆቻችንን፡ ወንዶቹን፡ በ\$፣ ሴቶቹንም፡ በ* ቀን፡ በቤተ ክርስቲያን፡ የክርስትና ጥምቀትን የምናስጠምቃቸው፡ በዚህ መሠረትና ምክንያት መኾኑን እንደተረዳችሁት ተስፋ አደርጋለሁ። (ዘፀአ. 03፥ 1-2፤ ዘሌዋ. 02፥ 1-8፤ ሉቃ. 2፥ "2-#8።)

በዓለ መስቀል።

አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ተሰቅሎበት፡ ሥጋው የተቆረሰበትና ደሙ የፈሰሰበት ዕፅ መስቀል፡ በየዓመቱ፡ በመስከረም 07 ቀን ታስቦ፡ በጥልቅ መንፈሳዊ ስሜትና በታላቅ የበዓል ሥርዓት ይከበራል።

ይኸውም፡ “በከበረ ደሙ ለተቀደሰው፡ ለአምላካችን ለኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል እንሰግዳለን! መስቀል፡ ኃይላችን ነው! መስቀል፡ መከላከያችን ነው! መስቀል፡ ቤዛችን ነው! መስቀል፡ የነፍሳችን መድኃኒት ነው! አይሁድ ካዱት! እኛ ግን አመንንበት! ያመንንበት እኛም፡ በመስቀሉ ኃይል ዳንን!” የሚል ትርጉም ያለውን ጸሎታችንን፡ በግእዝ፡ በየዕለቱ ማለዳ ጀምረን፡ በቀኝ እጃችን በማማተብ፡ መላልሰን የምንጸልይበትንና የክርስትና ምልክታችን አድርገን ያነገብነውን መስቀል፡ እንዲሁም፡ የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን መስቀል የሚያስታውሰን በዓል ነው።

ደመራ።

በበዓሉም ዋዜማ፡ “ደመራ” የሚባለው የበዓሉ መክፈቻ፡ በደመቀ ዝግጅትና ሥርዓት ተካክሎ ይከናወናል። ይኸውም፡ በየሰበካው ቤተ ክርስቲያን የቅጥር ውጭ አደባባይ (ማርገጃ) ላይ፡ የደመራው ቋሚና ተሸካሚ ይኾን ዘንድ፡ በጫፉ ቅርንጫፍ፡ የዓደይ አበባ ጉንጉን የታሠረበትን፡ ትልቅ እርጥብ አጣና፡ በመጀመሪያ አምጥተው፡ እንደምሰሶ ይተክሉታል፤ ከዚያ፡ ከየሠፈሩ የተመረጠ ኹነኛ ወይም ቀንደኛ የኾነ ሰው፡ ደግሞም፡ ዓቅሙ የሚፈቅድለትና ለማበርከት የሚፈልግ ማንኛውም ግለሰብ ጭምር፡ እርጥብና ለጋ የኾነውን የባሕር ዛፍ፡ በምሰሶው ዓይነት እያዘጋጀና እያመጣ፡ በቋሚው ላይ ይደምርበታል፤ “ደመራ” የተባለውም፡ ለዚህ ነው።

ሠርክ ሲደርስ፡ ይኸውም፡ ከቀትር በኋላ፡ ዓሥራ አንድ ሰዓት ሲኾን፡ ሕዝቡ ተሰብስቦና ደመራውን ከብቦ እንደቆመ፡ ልብስ ተክህኖ በለበሱ ልኡካን መሪነት፡ ካህናቱና መዘምራኑ፡ መስቀልን በሚመለከት፡ ለበዓሉ የተመደበውን ሥርዓተ ጸሎት ያደርሳሉ። በዚህ መሠረት፡ ካህኑ፡ “... መስቀል ክርስቶስሰ፡ ቤዛነ፥ ወኃይልነ፥ አግዐዘ ጸድቃነ፥ ወኃጥአነ፥ እምግብርናተ ሰይጣን ጸላዒነ፥ ነሢኦ ሥልጣነ እምእግዚአብሔር አምላክነ።” ማለትም፡ “የክርስቶስ መስቀልማ፡ ከእግዚአብሔር አምላካችን፡ ሥልጣንን አግኝቶ፡ ጸድቃንና ኃጥአንን፡ ከጠላታችን፡ ከሰይጣን የባርነት አገዛዝ፡ ነጻ ያወጣ፡ ቤዛችንና ኃይላችን ነው!” ዲያቆኑም፡ “ጸልዩ፡ ቅድመ መስቀል! ከኅልክሙ መሃይምናን፡ እንዘ ትእንዝዎ በየማን፤ ወትክህድዎ ለሰይጣን፤ እስመ ተቀደሰ፡ በደመ መለኮት መድኅን።” ማለትም፡ “ምእመናን ኹላችሁ! በቀኝ እጃችሁ እያማተባችሁና ሰይጣንን እየካዳችሁ፡ ባዳነን የመለኮት ደም በተቀደሰው፡ በክርስቶስ መስቀል ፊት ጸልዩ!” ሕዝቡም፡ “ክቡር አንተ ንጉሠ ዕፅዋት መስቀል!” ማለትም፡ “አንተ፥ የዛፎች ኹሉ ንጉሥ ሆይ! አዎን! ክቡር ነህ!” የሚለውን፡ የመስቀል ውዳሴ፡ በዜማ እየተቀባበሉ ያመሰግናሉ።

ጸሎቱ ሲያበቃ: “መስቀል አብርሃ! በከዋክብት: አሠርገወ ሰማየ! እምኩሉሰ: ፀሐየ አርአየ!” ማለትም: “ከኹሉም ይልቅ: ደምቆ በሚታየው: በፀሐይ፥ ደግሞም: በከዋክብት: ሰማዩን እንዳስገጠ: እነሆ: መስቀሉ: በዓለሙ ኹሉ አበራ!” የሚለውን ዜማ እየዘመሩ፥ ቀጥሎም: ሕዝቡ: “እየሃ አበባዬ! መስከረም ጠባዬ?!” የሚለውን: የሆታ መዝሙር: በመቀባበል እያሰማ: ደመራውን: ሦስት ጊዜ ይዞራሉ። በዚህ: የሥርዓተ ጸሎቱ ፍጻሜ ይኾንና: ወንዱ: የችቦ መብራቱን ሊያበራ: ወደየቤቱ ይኼዳል።

ወደእየቤቱ የተመለሰው ሰው: ችቦውን: ከምድጃው እሳት ለኩሶ ሲወጣ: በዕንቁጣጣሽ በዓል ዕለት እንዳደረገው: “የኅመን ምንቸት ውጣ! የገንፎ ምንቸት ግባ!” እያለ: በየደጃፋ መድረክ ላይ ከተረከሱ በኋላ: የችቦ ፋናውን እያንገባገባ አምጥቶ: ከተቀጣጠለው የደመራው እሳት ላይ እያነጣጠረ: ከሩቅ በመወርወር ይጥለዋል። የደመራው እሳት ተያይዞ: ነበልባሉ እየተንቀለቀለ፥ ብርሃኑ: የአካባቢውን ጨለማ፥ ሙቀቱም: የምሽቱን ብርድ ሲያስወግድለት: ሕዝቡ: በመንፈሳዊ ተመስጦ እየዘመረና በሃይማኖታዊ ስሜት እየጨፈረ: የደመራው: የመኻል ምሰሶ ኾኖ የቆመው እንጨት: ነድዶ እስኪወድቅ ድረስ ይቆያል።

ከዚህ በኋላ: ደመራው በገጠር የተደረገ ከኾነ: እያንዳንዱ: ከጓሮው: ወይም ከእርሻው መሬት: ፈጣሪው ባርኮ የሰጠው የድካሙ ፍሬ ቢኖር: ያንን: ከምስጋና ጋር ቆራርጦ ወይም ሽምጥጦ ያቀርብና: እሸቱን: በደመራው ፍሕም እየጠበሰ: እዚያ ካለው: ከቀረው ሰው ጋር ተሳትፎ ሲጨርስ: ወደየቤቱ ይመለሳል። ደመራው ግን: እንዲሁ: ሲነድድ ያድራል።

በማግሥቱ ማለዳም: እያንዳንዱ ሰው: ወንዱም፥ ሴቱም: ወደነደደው የደመራ አመድ እየመጣ፥ ከአመዱም: በጣቱ እየጠቀሰ: የመስቀል ምልክትን: በየግንባሩ ላይ ካተመ በኋላ: ለጸሎት ወደቤተ ክርስቲያኑ ይገባል።

የእውነተኛው መስቀል ፍለጋና ስለመገኘቱ።

“ነገር ከሥሩ፥ ውኃ ከጥሩ!” እንደሚባለው: ስለመስቀል ታሪክ ሲወሳ: አዳምንና ሔዋንን በሚመለከት: ከዚህ የሚከተሉት ቀጭን ነገሮች ይጠቀሳሉ፤ ይኸውም: እነሆ: ኹለት የመጀመሪያ ሰዎች:-

1ኛ:- የአምላክ ልጆች ኾነው: በቅንነት እንዲመሩበትና ለዘለዓለም ሕያዋን ኾነው: በገነት ተድላ እንዲኖሩበት: ከፈጣሪያቸው ከተሰጣቸው የእውነት ቃልና ከተጎናጸፉት መልካም ሕይወት ይልቅ: ዲያብሎስ ከተባለው የሐሰት አበጋዝ የቀረበላቸውን የጥፋት ምክር: በራሳቸው ምርጫ ተቀብለው: በክፋት ዓለም መኖርን መምረጣቸው።

2ኛ:- ቆይተው ግን: ከዚህ የኃጢአት ምግባራቸው ፍጹም ተጸጽተው: ንስሐ በመግባት: የፈጣሪያቸውን ምሕረት መጠየቃቸው፥ እግዚአብሔርም: ሊነገር በማይቻል ቸርነቱ: ኃጢአታቸውን ይቅር ማለቱ።

3ኛ:- እግዚአብሔር: የዚህ ይቅርታው መገለጫ በኾነው: በአንድ ልጁ: በኢየሱስ ክርስቶስ ቤዛነት: እነርሱንና የእነርሱን ፈለግ የተከተልን: እኛን ዘሮቻቸውን: በፈቃዳችን ካመጣነው: ከዚያ የፍዳ አገዛዝ፥ የኃጢአት ቀንበርና የሞት ዕዳ: ካዳነን በኋላ: ጥንቱ ከዘጋጅቶልን ወደነበረው ወደዘለዓለም መንግሥቱ ሕይወት የመለሰን መኾኑ: ከኹሉ በፊት: መነሻና መሠረት ኾኖ መነገር አለበት።

ይህም ኹሉ ሊኾን የቻለው: አዎን! በቀላል አልነበረም፤ እግዚአብሔር ወልድ: ከቅድስት ድንግል ማርያም: በፍጹም ሰውነት ተወልዶ፥ ያለኃጢአት: እውነተኛውን ሰብአዊ ሥርዓት በመኖር: ለፍጥረቱ በኅ አርአያ ኾኖ፥ የእግዚአብሔርን መንግሥት ምንነት: በትምህርት ገልጦና አምላክነቱንም በተአምራት አሳይቶ፥ ልዩ ልዩ ፈተናዎችን አሸንፎና መከራዎችን ተቀብሎ፥ በመስቀል ላይ ራቁቱን ተሰቅሎና ደሙን አፍስሶ፥ ሙቶና ተቀብሮ፥ በመጨረሻ: በትንሣኤው: ያን ጠንቀኛ ጠላታቸውን ዲያብሎስን ድል በመንሣት ነው።

ከዚህ ጋር በማያያዝ፡ “እኔን መከተል የሚወድ ቢኖር፡ ራሱን ይካድ! መስቀሉንም ተሸክሞ ይከተለኝ! ነፍሱን ሊያድን የሚወድ ኹሉ፡ ያጠፋታል፤ ስለእኔ ግን፡ ነፍሱን የሚያጠፋ ኹሉ ያገኛታል!” የሚለው፡ የመስቀሉ ጌታ፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ቃል እና የእርሱ ተከታይ ሓዋርያ፡ ቅዱስ ጳውሎስ፡ በመንፈስ ቅዱስ ተመልቶ፡ “የመስቀሉ ቃል፡ ለሚጠፉት ሞኝነት፥ ለእኛ ለምንድን ግን፡ የእግዚአብሔር ኃይል ነው!” በሚል የመክፈቻ አርእስት፡ ስለመስቀል ምስጢር የሰጠው የትርጓሜ ሓተታ፡ አብሮ ሊነገር ይገባል። (ማቴ. 06፥ "4-" 5፤ 1ኛ ቆሮ. 1፥ 08-#1።)

የትርጓሜው ሓተታ እንዲህ ነው፡- የአይሁድ ሊቃናት፡ ከካህናቱና ከሕዝቡ ጋር፡ በሰይጣናዊ ቅንግት ተነሣሥተው፡ በስቅላት ያስገደሉት ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ሥጋው ከተቀበረም በኋላ፡ ቅንግታቸው ሊበርድ፥ ጭካኔያቸውም ሊረግብ አልቻለም፤ ያ፡ ያሠቃዩት ጌታ፡ ስለፍጥረቱ ቤዛነት፡ የመጨረሻው የፋሲካ በግ ኾኖ የተሠዋበትንና ይህን የመሰለው መለኮታዊ ፍቅር ተፈጽሞ፡ ምስጢሩ የተከሠተበትን እንጨት እንኳ፡ በርኅራኄያቸው ትተው ሊያልፉት አልፈለጉም። “ደቀ መዛሙርቱ፡ ሥጋውን ሠርቀው እንዳይወስዱት” በሚል ምክንያት፡ መቃብሩን እንዲያስጠብቅላቸው፡ ወደኢሳይያስ ኼደው በመማፀንና እርሱም ፈቃዳቸውን በመፈጸም፡ በድኑን ሳይቀር እንዳልተዉት ኹሉ፡ አኹንም፡ በመስቀሉ ላይ የፈጸሙት ግፍ፡ ከዚያ ያላነሰ፥ እንዲያውም የባሰና ወደር የማይገኝለት ኾኖ እንዲቀጥል ማድረጋቸውን እነሆ እንመለከታለን።

ይኸውም፡ መስቀሉ፡ ደብዛው ሳይቀር፡ ጨርሶ እንዲጠፋ ያደረጉበት መሠሪ ዕቅዳቸውና ክፉ ድርጊታቸው ነው። በዚህ ዕቅዳቸው መሠረት፡ ማንም ሰው፥ የራሳቸው የኾኑት ወገኖቻቸው እንኳ ሳይቀሩ፡ ሊጠረጥሩ በማይችሉበት ኹኔታና ሥፍራ፡ መስቀሉን፡ በድብቅ አስወስደው ቀበሩት፤ ያም ሥፍራ፡ ለከተማው የቆሻሻ መጣያ የተመደበው ቦታ ነበር።

በዚህ ድርጊታቸው፡ ሦስት እኩይ ዓላማዎቻቸውን የፈጸሙ መስሏቸው ነበር። ከእነዚህ ዓላማዎቻቸው መካከል፡-

የመጀመሪያው፡ የሰማይና የምድር ፈጣሪና ጌታ የኾነው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ቅዱስ ሥጋው የተቆረሰበትንና ክቡር ደሙ የፈሰሰበትን ምሥዋዕ (መሠዊያ) መስቀሉን ማርከስ ሲኾን፥

ኹለተኛው ደግሞ፡- ሕዝቡ ኹሉ፡ የቤቱንና የከተማውን ጥራጊና ቁሻሻ፡ በየቀኑ ያለማቋረጥ በማፍሰስና በመጣል፡ መቀበሩን ማንም ሊያውቅ እንዳይችል፥ ምናልባት ቢታወቅ እንኳ፡ ምን ጊዜም ተቆፍሮ እንዳይገኝና እንዳይወጣ ማድረግ ነው፤

ሦስተኛውም፡- መስቀሉን እንዲህ አድርገው በሚቀብሩበት ጊዜ፡ የክፋታቸው መጠን ምን ያህል የጸና መኾኑን የሚያመለክተው፡ ሌላው ገጽታ ይታያል፤ ይኸውም፡ ዕፀ መስቀሉ፡ ምናልባት ተቆፍሮ የተገኘ እንደኾነ፡ የዓለም መድኅን የተሰቀለበት፡ እውነተኛው እንጨት፡ የትኛው እንደኾነ ተለይቶ እንዳይታወቅ ለማደናገር ሲሉ፡ በቀኝና በግራ የተሰቀሉትን ወንበዴዎች ብቻ ሳይኾን፡ ሌሎች ወንጀለኞች ጭምር የተሰቀሉበትን እንጨት፡ ከጌታ መስቀል ጋር ደበላልቀው እንዲቀበር ማድረጋቸው ነው።

ዕሌኒ ንግሥትና ልጇ ንጉሥ ቄስጠንጢኖስ።

ነቢዩ ዳዊት፡ “ጊዜ፡ ገቢር ለእግዚአብሔር” እንዳለው፡ እግዚአብሔር፡ ፈቃዱን የሚፈጽምበት፥ ሥራውንም የሚሠራበት ጊዜ ስላለው፡ የዚህ፡ የመስቀሉ ክብርና ኃይል የሚገለጽበት ቀኑ፡ እነሆ ደረሰ። ያም ቀን፡ ምድረ ከነዓንን በማጠቃለል፡ በማእከላዊው ባሕር አካባቢ ያለውንና በዘመኑ፡ “ሥጋዊው ሥልጣኔ ዳብሮበታል” የተባለውን ዓለም፡ በቁሣርነት የገዛው ቄስጠንጢኖስ፡ በ3) "5 ዓ. ም. በእናቱ በንግሥት ዕሌኒ አማካይነት፡ የክርስትናን እምነት ለመቀበል፡ ራሱን ያበቃበት ጊዜ ነበር። በዚያው ዓመት፡ ሃይማኖታዊት የኾነችው፡ ይህችው ንግሥት እናቱ፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተወልዶ፥ አድኅና ኖሮ፡ ተሰቅሎና ሙቶ፥ ተነሥቶና ዐርኅ፡ ተልእኮውን በማከናወን፡ ዘለዓለማዊ የምሕረት ጸጋውን፡ ለሰው ልጆች፡ በቃል ኪዳን የሰጠባቸውን ቅዱሳት መካናት ትሳለም ዘንድ፡ ልቦናዋ ተነሣሥቶ፡ ወደኢየሩሳሌም እንድትጓዝ ኾነ።

ዕሌኒ ንግሥት፡ ኢየሩሳሌም ገብታ፡ ቅዱሳት መካናትን እየተዘዋወረች ከጎበኘች በኋላ፡ ስለጌታ ቅዱስ መስቀል በጠየቀች ጊዜ፡ መስቀሉ የተቀበረበት ቦታ ባለመታወቁ፡ እስከዚያን ቀን ድረስ፡ የመስቀሉ ነገር የተሠወረ ምሥጢር ኾኖ እንደሚገኝ ተነገራት።

በዚያን ጊዜ፡ መስቀሉን በሚመለከት፡ በመንፈሳዊ የፍቅርና የቅንዓት እሳት በነደደ ልቦናዎ፡ የጌታን፡ ሕማማቱንና የተናገራቸውን ቃላት በማዘከር፡ ወደፈጣሪዎ፡ የእንባ ጸሎትን አቀረብኻ፤ በእርሷ በኩል፡ ምን ማድረግ እንደሚገባት ያመለክቷትም ዘንድ፡ ወደቤተ ክርስቲያን መሪዎችና አገልጋዮች ካህናት፥ በየቦታው ወደዘጉ ባሕታው ያን ሳይቀር እየላከኝ አስጠየቀኝ። ከእነርሱም ያገኘኛቸው መልስ፡ ካህናትና ምእመናን፡ በቤተ ክርስቲያን ተሰባስበውና በምሕላ ተጠምደው፥ የዘጉትና የበቁትም፡ በየቦታቸው ተጠናክረው፥ ኹሉም፡ በያለበት ጸምና ጸሎት በማድረስ፡ መንፈስ ቅዱስ፡ ምስጢሩን እንዲፈታው መጠየቅ መኾኑን የሚያመለክት ነበረ። እርሷም፡ ይህ የተባለው መንፈሳዊ ምግባር፡ ራሷ ጭምር በተካፈለችበት፡ እንዲካኼድ አድርጋ፡ የእግዚአብሔር ጽድቅ የተገለጸበትንና መልካም የምሥራች ፍሬ የኾነውን፡ ከዚህ የሚከተለውን መመሪያ ለማግኘት በቃኝ። ይህም፡ “ለመሥዋዕት እንደሚደረግ፡ እንጨት ተረብርቦ እንዲነድና በዚያ ላይ፡ በሱባዔና በምሕላ የተጸለየበት ዕጣን ተጨምሮ፡ ጢስ ቅታሬው፡ ወደሰማይ ከወጣ በኋላ፡ ወደምድር ተወርውሮ የሚተከልበት ያ ቦታ፡ ጌታ የተሰቀለበት እውነተኛው ዕፀ መስቀል የተቀበረበት ሥፍራ መኾኑን አረጋግጦ የሚያሳይ ምልክት ይኹናችሁ!” የሚል ነበር።

በዚህ መሠረት፡ መንፈሳዊቷ ንግሥት፡ ይህንኑ መመሪያ በመከተል፡ የታዘዘው ሥርዓት እንዲፈጸም በማድረግ፡ በሃይማኖታዊ ተስፋና ቅንዓት የተጠበቀው ውጤት ታየ! አዎን! ከሚነድደው እሳት ተነሥቶ፡ ወደሰማይ የወጣው የዕጣኑ ጢስ ቅታሬ፡ ወደምድር ተመልሶ፡ ከተራራማነት መጠን ደርሶ በነበረ፡ በአንድ ጉብታ ላይ እንደጦር ተወርውሮ ተተከለ! ይህ ተአምር የታየበት ዕለት፡ መስከረም 07 ቀን፥ 3)“6 ዓ.ም. ነበር። በዚያ ተራራ ላይ የሚደረገው ቁፋሮ፡ በዚሁ ቀን ተጀምሮ፡ ወደጥልቅ እየወረደ ሲቀጥል ከቆየ በኋላ፡ በመጋቢት 0 ቀን፡ መስቀሎች ተከማችተው ከሚገኙበት ዐዘቅት ተደረሰ!

በዚያ ዐዘቅት ውስጥ ከነበሩት፥ ሳይበሰብሱና መሬት ሳይበላቸው ከተረፉት ጥቂት መስቀሎች መካከል፡ ለካ፡ ጌታችን፡ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለፍጥረቱ ቤዛ ኾኖ ደሙ የፈሰሰበት እውነተኛው ዕፀ መስቀል አብሮ ይገኝ ኖርዋል! ነገር ግን፡ የትኛው እንደኾነ ለይቶ ለማወቅ እጅግ አዳጋች ኾነ! ይኹን እንጂ፡ ይህን ችግር ለመፍታት፡ ረዥም ጊዜን አልወሰደም፤ ብዙ ድካምንም አልጠየቀም፤ አማናዊው ቅዱስ መስቀል፡ የተለያዩ ተአምራትን በመፈጸምና ራሱን ከሌሎቹ ለይቶ በማቅረብ፡ ማንነቱን፡ በታላቅ ኃይል ገልጦ ሊያሳይ ችሏልና።

ዛሬም፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ “ደመራ” እና “መስቀል” እያልን፡ በየዓመቱ የምናከብረው በዓል፡ መነሻና ዓላማው፡ ይህ፥ መታሰቢያነቱም፡ ለዚህ መኾኑን፡ እናንተም፡ ልታውቁት ያስፈልጋችኋል።

ይህችው ንግሥት ዕለኒ፡ በኢየሩሳሌም ባሳለፈችው የጥቂት ዓመታት ቆይታዋ፡ የመጣችበትን፡ ቅዱሳት መካናትን የመሳለም ዓላማዋንና ታላቁ ትሩፋትዋ የኾነውን፡ የጌታን ቅዱስ መስቀል አስቆፍሮ የማውጣት ተልእኮዋን ማከናወን ብቻ ሳይኾን፡ በዚሁ፡ ጎልጎታ በተባለውና መስቀሉ በተገኘበት ቦታ ላይ፡ “የኢየሩሳሌምን ቤተ ክርስቲያን፡ በአምስት ዓመታት አሠርታ ጨረሰች። አሠርታም እንደጨረሰች፡ ምዕራቡን፡ ለሮም (ለግሪኮች)፥ ምሥራቁን፡ ለሐበሾች (ለኢትዮጵያውያን) ሰጠች።”

ይህ የኾነው ያለምክንያት አልነበረም። ያንም ምክንያት ልግለጥላችሁ! ኢትዮጵያውያን፡ ጥንት፡ ኢየሩሳሌምን ከቁረቁረው አባታቸው፡ ከመልክ ጼዴቅ ጀምሮ እስከኢትዮጵያዊት ንግሥታቸው፡ ማክዳ፥ ከዚያም፡ ታላቁ እስክንድር እስከተነሣበት ዘመን ድረስ፡ ከትውልድ ወደትውልድ እየተላለፉ፡ በውርስ የደረሷቸው፡ በኢየሩሳሌም ያሉት የዐፅመ ርስት ቦታዎችና ንብረቶች፡ በይዘታቸው ሥር ተጠብቀው ይኖሩ ነበረ፤ በእስክንድር ዘመን ግን፡ በእርሱ ሥልጣን፡ ከተተኩት ከአራቱ የጦር አዝማኞቹ አንዱ ወራሽ የነበረው፡ 4ኛው አንጥያኮስ ኤጲፋንዮስ የተባለው አረማዊ፡ ከክርስቶስ ልደት በፊት፡ በ1)(8 ዓመት፡ ኢየሩሳሌም ገብቶ፡ ታላቅ ዕልቂትንና ብርቱ ጥፋትን አደረሰ፤ ከዚህ በኋላ፡ ከክርስቶስ ልደት በፊት፡ በ1)^7 ዓመት፡ መቃብያን፡ በእርሱ አገዛዝ ላይ በዓመፅ ተነሥተው፡ እስኪያስወግዱት ድረስ፡ እነዚህ፡ የኢትዮጵያ ይዘታዎች፡ በዚያ ከሚገኙት ቅዱሳት መካናት መካከል ጠፍ ኾነው ቆይተው ስለነበረ ነው።

ይህን እውነታ፡ ከዚህ ቀጥሎ ያለው ማስረጃ ያረጋግጠዋል። ስሙ፡ ቀደም ብሎ የተጠቀሰው ቆስጠንጢኖስ፡ ከክርስቶስ ልደት በኋላ፡ በ3) "5 ዓ.ም. ግድም፡ በሮም (በቀስጠንጢኖስ) ነገሥት እናቱን ወደኢየሩሳሌም ልኳት፡ እርሷም፡ ቀደም ብሎ እንደተገለጸው፡ የመጣችበትን የተቀደሰ ዓላማዋን፡ ታላቁን ተልእኮዋንና የሕንፃ ቤተ ክርስቲያን ሥራዋን አከናውና እንደፈጸመች ወዲያው፡ "በጊዜው ለነበሩት ክርስቲያኖች፡ ቦታ በምትሰጥበት ጊዜ፡ አብርሃ ወአጽብሐ የተባሉት፡ የዘመኑ የኢትዮጵያ ነገሥታት፡ ወደቆስጠንጢኖስና ወደእናቱ ንግሥት ዕሌኒ፡ እንዲህ ሲሉ ላኩ፤- "በኢየሩሳሌም፡ 'ገዳመ ንጉሥ' [ኋላ በእስላሞች ጊዜ 'ዴር ሡልጣን'] የተባለ አንድ ቦታ፡ የአሕዛብ ነገሥታት፡ ኢየሩሳሌምን እስኪያጠፏት ድረስ፡ ከጥንት ጀምሮ በኢትዮጵያ ነገሥታት እጅ እንደነበረ፡ ከታሪክ አይታችሁ፡ ከሽማግሌም ጠይቃችሁ፡ እንድትመልሱልን እንለምናችኋለን።

"ከእናንተ በፊት የነገሡ አሕዛብ፡ እግዚአብሔርን የማይፈሩ፡ ሰውን የማይፍሩ ነበሩና፡ እግዚአብሔር፡ ለሕዝቡ፡ አማኝ ንጉሥ እስኪያነግሥ ድረስ፡ ዝም አልገን። አሁን ግን፡ 'እግዚአብሔርን የሚፈራ፡ ለሕዝብ ክርስቲያን የሚራራ፡ ርስትን የሚተክል እንጂ የማይነቅል፡ ቆስጠንጢኖስ የሚባል ደግ ንጉሥ ነገሠ!' የሚል ዜናን ብንሰማ እጅግ በጣም ደስ አለን።

"ስለዚህ፡ አንቺም ክብርት ንግሥት ሆይ፡ ደግ ክርስቲያን መኾንሽንና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ማፍቀርሽን ሰምተናልና፡ 'የናት ልመና፡ ፊት አያስመልስ፤ አንገት አያስቀልስ!' እንደሚባለው፡ ለንጉሡ ልጅሽ ነግረሽ፡ ርስታችንን አስመልሽልን!" ብለው ወደዕሌኒ ንግሥት ላኩ።

"እርሷም፡ ይህንኑ፡ ወደልጇ ወደንጉሥ ቆስጠንጢኖስ ልካ አሳወቀችው። ንጉሥ ቆስጠንጢኖስም፡ የኢትዮጵያ ነገሥታት፡ አብርሃ ወአጽብሐ የላኩትን ቃል አይቶ፡ ከታሪክም ተመልክቶ፡ ከሽማግሌዎችም ጠይቆና ተረድቶ፡ የእናቱንም ምክር ሰምቶ፡ በደስታ፡ "እሺ!" አለ።

"ይኸው፡ በኢየሩሳሌም ቅዱሳት መካናት፡ የኢትዮጵያውያን ርስታቸው የኾነው ቦታ፡ በንጉሥ ቆስጠንጢኖስና በእናቱ በንግሥት ዕሌኒ ትእዛዝ፡ እንደቀድሞው፡ ለኢትዮጵያውያን እንዲመለስ ተደረገ። ከዚያ በኋላ፡ ኢትዮጵያውያን መነኮሳት፡ መኖሪያ ቤት ሠርተው ባገኙት ቤተ ጸሎት እያገለገሉ ቆዩ። ይህም የኾነው፡ ከ3) "8 ዓ.ም. ጀምሮ ነው። እስከዘመነ ተንባላትም ድረስ፡ (ማለትም፡ እስላሞች ሥልጣን እስኪያዙበት ጊዜ ድረስ) ከምስት መቶ ዓመታት ለሚበልጥ ጊዜ፡ በሰላምና በዕረፍት ኖሩ።" (ደብረ ሥልጣን በኢየሩሳሌም፡ በኢየሩሳሌም የኢትዮጵያ ገዳማት ታሪክ ማስታወቂያ በአባ ማቴዎስ፡ ሊቀ ጳጳሳት፤ በ09) * 8 ዓ. ም. የታተመ፡ ገጽ 6-7፡ 06 እና " 4።)

የመስቀሉ ነገርና ኢትዮጵያዊው አጼ ዳዊት።

የመስቀሉ ነገር፡ በዚህ ኹኔታ፡ ለአንድ ሺ ዓመታት ያህል ተጠብቆ ሲኖር ሣለ፡ በመካከለኛው ዘመን ግድም፡ ከኢትዮጵያ ጋር በተያያዘ መልኩ፡ በመለኮታዊ ሥራ፡ እንደገና ሊነሣ የቻለበት ምክንያት ተፈጠረ፤ እርሱንም፡ እዚህ ላይ ወደማከከሩ እንገባለን።

በ03) * 5 ዓ. ም. በኢትዮጵያ ዙፋን ላይ ተቀምጦ፡ ለሠላሳ ዓመታት ያህል በዘውድ ሥልጣን የቆየው ዳግማዊ አጼ ዳዊት፡ በሃያ አምስተኛው የሥልጣን ዘመኑ፡ ናዝር የተባለ የእስላም ንጉሥ፡ በኢየሩሳሌምና በግብፅ የሚኖሩትን ክርስቲያኖች ኹሉ አስጨነቀ። በዚያ መከራ ምክንያት፡ አባ ዮሐንስ የሚባለው፡ የኢየሩሳሌም ኤጲስ ቆጶስ፡ "ስለእግዚአብሔር ብለህ እርዳን! የክርስቲያን ስም ጠፋ! በእስላምም እጅ ተጨነቅን!" ሲል፡ ወደኢትዮጵያው መራ፡ ወደአጼ ዳዊት፡ መልእክትን ላከ።

ይህን መልእክት የተቀበለው አጼ ዳዊት፡ በክርስቲያኖቹ ላይ የደረሰውን መከራ፡ ከመልእክተኞቹ በተረዳ ጊዜ፡ እጅግ አዘነ።

ወዲያውም፡ "ምታ ነጋሪት! ክተት ሠራዊት!" ብሎ ወደምድረ ግብፅ ለመዝመት፡ በግብፅና በኢየሩሳሌም፡ በመከራ የሚሠቃዩትንም ክርስቲያኖች፡ ከእስላሞች እጅ ለማዳን ተነሣ። ቁርጥ ውሳኔው በዚህ ብቻ ሳያበቃ፡ "የምሥርን [የግብፅን] አገር የሚያጠጣውን የዓባይን ውኃ ገድቤ፡ ወደውቅያኖስ እንዲፈስስ አደርገዋለሁ!" ብሎ ላከ።

ምሥሮች (ግብፃውያን)፡ ያለዓባይ፡ ሌላ ውኃ የላቸውምና፡ እስላሞች፡ ይህን ቃል ሲሰሙ፡ ከንጉሣቸው ጋራ ተጨነቁ። ስለዚህም ነገር፡ በኢየሩሳሌምና በግብፅ ከሚኖሩት ክርስቲያኖች ጋር በግድ ታረቁ። አጼ ዳዊትም፡ ደስ ብሎት ወደአገሩ ተመለሰ።

አጼ ዳዊት፡ ይህን የመሰለውን፡ ታላቅ የመታደግ ሥራ፡ በእግዚአብሔር ፈቃድና ኃይል ስላደረገላቸው፡ ለዚህ በጎ አድራጎቱ የሚመጥን፡ መልካም ውለታ ይኾንላቸው ዘንድ፡ “ምን ዓይነት ቋሚ የመታሰቢያ ስጦታ እናድርግለት?” ብለው፡ የኢየሱሳሌሙ ኤጲስ ቆጶስ፡ ካህናቱና ምዕመናኑ አሰቡ፤ መከሩም፡ በዚያ ምክራቸውም፡ የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን፡ የመስቀሉን ቀኝ ግማድ (ጉራጅ)፤ ከእርሱም ጋር፡ ዮሐንስ ወንጌላዊው የሣለውን፡ የኢየሱስ ክርስቶስን ኮርዓተ ርእስና ወንጌላዊው ሉቃስ የሣላትን፡ የምስለ ፍቁር ወልዳን ሥዕል ሊልኩለት ተስማምተው ወሰኑ። ወሰነውም አልቀረ፡ ይህንኑ ግማድ መስቀል፡ ከኹለቱ ሥዕሎች ጋር ላኩለት። ይህም የኾነው፡ ግማድ መስቀሉ፡ በሕያው ቅርስነቱ፡ እንደሌሎቹ ንዋያት ቅድሳት ኹሉ፡ የልዑል አምላክ፡ የቃል ኪዳን ባላደራ በኾነችው፡ በኢትዮጵያ ምድር፡ ተጠብቆ፡ ለዘለዓለም ይኖር ዘንድ፡ የእግዚአብሔር ፈቃድ በመኾኑ ነው።

የክርስቶስ ታማኝ አገልጋይ ኾኖ የተገኘው፡ ዕድለኛው አጼ ዳዊት፡ ይህን ዜና በሰማ ጊዜ፤ ዜናውም፡ ወደቤተ ክህነቱ፤ ወደቤተ ምልክናውና ወደቤተ ሕዝቡ ጆሮ ደርሶ በተሰማ ጊዜ፡ ኹሉም፡ ታላቅ ደስታ ተሰማቸው፤ ለፈጣሪያቸውም፡ ልባዊ ምስጋናን፡ በየቤታቸውና በየቤተ ክርስቲያናቸው አቀረቡ። ግማድ መስቀሉንም ለመቀበል፡ ወደአገራቸው ሰሜናዊ ጠረፍ፡ ጉዞ ለመጀመር፡ አልዘገዩም። ከአጭር ቀናት ዝግጅት በኋላ፡ ስናር ወደተባለችው ግዛት ተጉዘው፡ በመስከረም 0 ቀን፤ 04)01 ዓ. ም. ግማድ መስቀሉን፡ ከእርሱም ጋር፡ ኹለቱን ሥዕሎች ተረከቡ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ፡ ይህ ዕለት፡ “ተቀጾል ጽጌ” እና “ያጼ መስቀል” ተብሎ፡ እነሆ እስከሳራ፡ በየዓመቱ ይከበራል።

አጼ ዳዊት፤ እርሱንም የተከተሉት፡ የቤተ ምልክናው፤ የቤተ ክህነቱና የቤተ ሕዝቡ ተጠሪዎች፡ እንዲህ አድርገው ከተረከቡት ግማድ መስቀል፡ ፍጹም የኾነውን መለኮታዊ በረከት ተቀብለውና በመስቀሉ ብርሃን ተመልተው፡ ይህንኑ፡ ቅዱሱንና ሰማያዊውን ቅርስ ይዘው፡ ወደአገራቸው የሚያደርጉትን የመልስ ጉዞ፡ በታላቅ ሥርዓት ጀመሩ። አጼው፡ በግርማ መንግሥቱ፤ ቀሳውስቱና ደባትሩ (መዘምራት)፡ በቅዳሴ፤ በማኅሌትና በይባቤ፤ አለቆቹና ሠራዊቱ፡ በክብር ሰልፍ፤ እንዲሁም፡ ሕዝቡ፡ ወንዱ በሆታና ሴቱ በእልልታ፡ ግማድ መስቀሉን ዐጅበው፡ የዘመኑ መናገሻ ከተማ ከኾነችው ከተማ አድርሰው፡ በዚያ በተዘጋጀለት ማደሪያ፡ በታላቅ ማዕርግ አሳረፉት። ያችም ከተማ፡ በላይዋ ከታየው፡ የመስቀሉ ብርሃን የተነሣ፡ የዛሬ መጠሪያ ስሟን ያተረፈችውና በሸዋ፡ ተጉለት የምትገኘው፡ የዘርዓ ያዕቆብ መዲና፡ ደብረ ብርሃን ናት።

ግማድ መስቀሉ፡ ለጥቂት ጊዜያት፡ በዚችው በደብረ ብርሃን ከቆየ በኋላ፡ በመጨረሻ፡ ከዚያ ተነሥቶና በወሎ ምድር ወደምትገኘው፡ ወደግሼን አምባ ተዛውሮ፡ ዛሬ፡ በዚያ ይኖራል። ይህ፡ በአጼ ዘርዓ ያዕቆብ ዘመን የተፈጸመው ድርጊት የደረሰው፡ ያለምክንያት አልነበረም። ቀደም ብሎ በተነገረው፡ የትንቢት ቃል መሠረት፡ ለግማድ መስቀሉ፡ የዘለዓለም ማረፊያ እንድትኾን የተመደበችውን ቅዱስ ተራራ ለመፈለግ፡ ከአጼው ጋር፡ የቤተ ክህነቱ፤ የቤተ ምልክናውና የቤተ ሕዝቡ ተጠሪዎች፡ ግማድ መስቀሉን ይዘው፡ ከተራራ ወደተራራ ተዘዋወሩ።

ኢትዮጵያን፡ በቅዱስ መስቀሉ፡ ለሦስት ዓመታት ከሦስት ወራት ካስባረኩ በኋላ፡ በመጨረሻ፡ በተፈጥሮዋ የመስቀል መልክ ባላትና እግዚአብሔር፡ ለቅዱስ መስቀሉ ማረፊያ እንድትኾን፡ አስቀድሞ ባዘጋጀት፡ በግሼን ተራራ ላይ፡ ይኸው ግማድ መስቀል ዐረፈ። ግማድ መስቀሉ፡ በዚች ተራራ ላይ ከማረፉ በፊት፡ በመላ ኢትዮጵያ፡ በአራቱ ማዕዘናት፡ እንዲዘዋወር የኾነው፡ “የኢትዮጵያ አድባራት፡ በግማድ መስቀሉ ይቀደሱ ዘንድ፡ የእግዚአብሔር ፈቃድ በመኾኑ ነው።” ተብሎ ይነገራል። ባሁኑ ጊዜ፡ ደብረ ክርቤ ተብላ የምትጠራው፡ ይህች የግሼን ተራራ፡ መጀመሪያ፡ ደብረ ነገሥት፤ ቀጥሎ፡ ደብረ ነጉድንድ ትባል እንደነበረም ይታወቃል። (ድርሳነ መስቀል፡ በሚጣቅ አማኑኤል ገዳም፡ በሰኔ፤ 09) (3 ዓ. ም. የታተመ፤ ገጽ %2-%3፤ ^7-&2።)

ኢትዮጵያውያን፡ በያመቱ፡ በመስቀል ዋዜማ፡ በመስከረም 06 ቀን፡ ደመራን ደምረው* እና በደመራው ዙርያ ተሰባስበው፡ ተገቢውን ሥርዓተ ጸሎት ካደረሱ በኋላ፤ እሳቱን በማንደድ፡ ተከታዩን፡ መስከረም 07 ቀንን አያይዘው የሚያከብሩት የመስቀል በዓል፡ በግዙፍ ሲፈጸም ከምናየው ሥርዓትና ድርጊት በላይ፡ ሌላ፡ ጥልቅ ምሥጢርና ዓቢይ መልእክት ያለው መታሰቢያ መኾኑ፤ ለታይታ ወይም ለልማድ ብቻ ተብሎ የሚከበር በዓል አለመኾኑም ሊታወቅ ይገባል።

* እያንዳንዱ ምእመን፡ ቆርጦና መልምሎ፥ በጫፉም ቅጠል ላይ፡ የአደይ አበባ ነዶ አሥር፡ በመስቀል ዋዜማ ለሚነደው እሳት ያገለግል ዘንድ፡ ለዚህ ተግባር ወደተመደበው፡ ወደቤተ ክርስቲያን አደባባይ የሚያመጣውን፡ ለምላም አጠና (ሊጋ ዛፍ)፡ በሌላው ላይ ስለሚደምረው፡ 'ደመራ' ተባለ።

ቁም ነገሩ፡ ለጊዜው ነድዶ በጥቂት ሰዓታት ውስጥ አመድ የሚኾነው የእንጨቱ ክምርና፡ ብርሃኑ በድምቀት ተንቦግቡጎ ከታየ በኋላ፡ ወዲያው የሚጠፋው ግዙፉ የእሳት ነበልባል አይደለም። ቁም ነገሩ፡ ከመስቀሉ በዓል ርእስ መግቢያ ላይ የጠቀሰሁላችሁ፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ስለመስቀሉ የተናገረው ቃልና በቅዱስ ጳውሎስ ብዕር የተጻፈው መልእክት፡ በልባችን ሰሌዳ ላይ ተቀርጾ፡ ሕይወታችንን እየመራንበት ነወይ? ደግሞስ፡ ከዚህ መለኮታዊ ቃልና ሐዋርያዊ መልእክት የተነሣ፡ ያ፡ በንግሥት ዕሌኒ ልቦና ውስጥ ይነድ የነበረው መንፈሳዊና ሃይማኖታዊ የቅንዓት እሳት፡ ዛሬ፡ በእኛ፡ በእያንዳንዳችን ልቦና ውስጥ እየነደደ ነወይ? ለሚለው ጥያቄ የምንሰጠው መልስ መኾኑ ተረጋግጦ ሊታወቅና ሊታመንበት፥ በምግባርም ሊገለጥ ይገባል።

አዎን! የአምላካችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ፡ እውነተኛ መስቀሉ ተቀብሮ ሊገኝበትና የፍቅሩ ዘለዓለማዊ እሳት፡ እንደደመራው እንጨት፡ ሊነድድበት የሚገባው ቦታ፡ ሃይማኖታዊውና መንፈሳዊው ልቦናችን መኾኑን፡ ይህ፡ የመስቀል በዓል ያስታውሰናል።

እንግዲህ፡ እያንዳንዱ በዓል፡ እውነተኛ ኾኖ፡ ለእየራሳችን እርካታን የምናተርፍበት፥ በፈጣሪያችንም ፊት ሞገስን የምናገኝበት፡ በዚህ መልክ ስናከብረው መኾኑን፡ በብርቱ ልትገነዘቡት ይገባችኋል።

+ + +